

GMINA MIASTO LĘBORK

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA LĘBORKA

NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020

WYKONAWCA:

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych

Ul. Wiązowa 1B/2, 62-002 Suchy Las
www.ekostandard.pl
email: ekostandard@ekostandard.pl
tel. 505-006-914, (61)652-23-80

AUTORZY OPRACOWANIA:

mgr Robert Siudak
Katarzyna Lekowska

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL	4
SPIS RYCIN	4
1. WSTĘP	6
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	6
1.2. KONCEPCJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	6
1.3. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	6
1.4. METODYKA I TOK PRACY	7
2. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU	8
2.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE WYNIKAJĄCE Z DYREKTYW UE ORAZ Z POLITYKI KRAJOWEJ	8
2.1.1. ZASADY POLITYKI EKOLOGICZNEJ	8
2.1.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA	9
2.1.3. KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH	10
2.1.4. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007-2015	10
2.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WOJEWÓDZKICH PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH	11
2.2.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2020	11
2.2.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO	12
2.2.3. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO	12
2.2.4. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO	12
2.2.5. PROGRAM MAŁEJ RETENCJI DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO DO ROKU 2015	13
2.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POWIATOWYCH PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH	13
2.3.1. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU LĘBORSKIEGO NA LATA 2007-2013	13
2.3.2. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU LĘBORSKIEGO	14
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA	15
3.1. POŁOŻENIE	15
3.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA	15
3.3. DEMOGRAFIA	16
3.4. GOSPODARKA	16
3.5. ROLNICTWO	17
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA MIASTA	18
4.1. GEOLOGIA I KOPALINY	18
4.1.1. ZŁOŻA SUROWCÓW MINERALNYCH	19
4.2. GLEBY	20
4.3. ZASOBY PRZYRODY	20
4.3.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY	20
4.3.2. FAUNA I FLORA	22
4.3.3. LASY	23
4.4. WODY	24
4.4.1. WODY POWIERZCHNIOWE	24
4.4.2. WODY PODZIEMNE	24
4.4.3. ZAGROŻENIE POWODZIOWE	25
4.5. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	25
4.5.1. KLIMAT	25
4.5.2. ZAOPATRZENIE W GAZ I CIEPŁO	25
4.5.3. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA	26
4.6. HAŁAS	28
4.6.1. HAŁAS PRZEMYSŁOWY	28
4.6.2. HAŁAS KOMUNIKACYJNY	29
4.7. ODZIAŁYWANIA PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	29
4.8. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	30

4.9. GOSPODARKA ODPADAMI	31
4.10. EDUKACJA EKOLOGICZNA	33
4.11. GŁÓWNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA - PODSUMOWANIE	34
5. PRIORYTETY, CELE I ZADANIA PROŚRODOWISKOWE	35
5.1. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA	35
5.1.1. ZASOBY PRZYRODY	35
5.1.2. ZASOBY WODNE	36
5.1.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	36
5.3.4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	36
5.2. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA LATA 2013-2020	37
6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	42
6.1. WPROWADZENIE	42
6.2. UCZESTNICY WDRAŻANIA PROGRAMU	42
6.3. INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU	42
6.3.1. INSTRUMENTY PRAWNE	43
6.3.2. INSTRUMENTY FINANSOWE	43
6.3.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE	43
6.3.4. INSTRUMENTY STRUKTURALNE	44
6.4. MONITORING ŚRODOWISKA	44
6.5. KONTROLA, MONITORING I ZARZĄDZANIE PROGRAMEM	45
6.5.1. KONTROLA I MONITORING PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	45
6.5.2. WDRAŻANIE I ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	45
6.6. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	46
6.7. MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	46
6.8. OCENA I WERYFIKACJA PROGRAMU / SPRAWOZDAWCZOŚĆ	48
6.9. UPOWSZECZNIANIE INFORMACJI O ŚRODOWISKU I REALIZACJI PROGRAMU	49
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	50
7.1. ŚRODKI BUDŻETOWE	50
7.1.1. BUDŻET CENTRALNY	50
7.1.2. BUDŻETY SAMORZĄDOWE	50
7.2. KRAJOWE FUNDUSZE CELOWE	50
7.2.1. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	50
7.2.2. FUNDUSZ LEŚNY	51
7.2.3. FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI	52
7.3. FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ	53
7.3.1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO NA LATA 2007-2013	53
7.3.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO	55
7.3.3. FUNDUSZ LIFE+	55
7.4. INSTYTUCJE I PROGRAMY POMOCOWE	56
7.4.1. AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA	56
7.4.2. DEPARTAMENT GENERALNY XI KOMISJI EUROPEJSKIEJ	56
7.4.3. FUNDUSZ NA RZECZ GLOBALNEGO ŚRODOWISKA	56
7.4.4. FUNDACJA PARTNERSTWO DLA ŚRODOWISKA - FUNDUSZ PARTNERSTWA	57
7.5. KREDYTY BANKOWE	58
7.6. INSTYTUCJE LEASINGOWE	58
7.7. FUNDUSZE INWESTYCYJNE	58
7.8. ADRESY JEDNOSTEK FINANSUJĄCYCH	59
8. STRESZCZENIE	61
9. LITERATURA	62

SPIS TABEL

TABELA 1. WYCIĄG Z PODSTAWOWYCH WSKAŹNIKÓW REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU KRAJU 2007-2015	11
TABELA 2. ILOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE MIASTA LĘBORKA	16
TABELA 3. CHARAKTERYSTYKA ŹŁÓŻ NA TERENIE MIASTA LĘBORKA	19
TABELA 4. POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE MIASTA LĘBORKA	21
TABELA 5. POWIERZCHNIA LASÓW NA TERENIE MIASTA LĘBORKA WEDŁUG FORMY WŁASNOŚCI W ROKU 2011	23
TABELA 6. OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE MIASTA LĘBORKA W ROKU 2011	24
TABELA 7. WYNIKI KLASYFIKACJI STREFY POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA W 2011 ROKU DLA STREFY POMORSKIEJ	27
TABELA 8. STĘŻENIA ŚREDNIOROCZNE ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA NA TERENIE MIASTA LĘBORKA W 2011 ROKU	27
TABELA 9. WYNIKI KLASYFIKACJI JAKOŚCI POWIETRZA DLA STREFY POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN W 2011 ROKU	28
TABELA 10. WYNIKI POMIARÓW ŚREDNIEGO DOBOWEGO RUCHU POJAZDÓW NA ODCINKACH DROGI WOJEWÓDZKIEJ W LĘBORKU	29
TABELA 11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA NA TERENIE MIASTA LĘBORKA LATACH 2009-2011 - SIEĆ WODOCIĄGOWA	30
TABELA 12. CHARAKTERYSTYKA UJĘĆ WODY MIASTA LĘBORKA	31
TABELA 13. CHARAKTERYSTYKA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW Z TERENU MIASTA LĘBORKA	31
TABELA 14. ZESTAWIENIE ILOŚCI ODPADÓW SELEKTYWNE ZEBRANYCH Z TERENU MIASTA LĘBORKA [MG/ROK]	32
TABELA 15. LISTA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PRIORYTETU PIERWSZEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA LĘBORKA	38
TABELA 16. LISTA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PRIORYTETU DRUGIEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA LĘBORKA	39
TABELA 17. LISTA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PRIORYTETU TRZECIEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA LĘBORKA	40
TABELA 18. LISTA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PRIORYTETU CZWARTEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA LĘBORKA	41
TABELA 19. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA LĘBORKA	46
TABELA 20. MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA LĘBORKA	47
TABELA 21. WYKAZ INSTYTUCJI UCZESTNICZĄCYCH W REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	54
TABELA 22. JEDNOSTKI FINANSUJĄCE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA WRAZ Z ADRESAMI	59

SPIS RYCIN

RYCINA 1. POŁOŻENIE MIASTA LĘBORKA W POWIECIE LĘBORSKIM	15
RYCINA 2. FORMY ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW W MIEŚCIE LĘBORK (%)	17
RYCINA 3. FORMY ROLNICZEGO WYKORZYSTANIA GRUNTÓW W MIEŚCIE LĘBORK (%)	17

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 w art. 17 ust. 1 w celu realizacji założeń polityki ekologicznej państwa obliuguje organ wykonawczy miasta do sporządzenia programu ochrony środowiska.

1.2. KONCEPCJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Program Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka, zwany dalej Programem Ochrony Środowiska, przygotowany został w oparciu o założenia zawarte w następujących dokumentach:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U.2008.25.150 z późn. zm.);
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym opracowane przez Ministerstwo Środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska niniejszy Program Ochrony Środowiska zawiera cele i priorytety ekologiczne oraz rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Program Ochrony Środowiska definiuje cele długookresowe, przewidziane na okres ośmiu lat i zadania dla najbliższych czterech lat, monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń programu.

Program ochrony środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie *Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym*. Oznacza to, że w przygotowanym programie uwzględnione zostały:

- zadania własne miasta tzn. te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji miasta;
- zadania koordynowane, tzn. finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie miasta, ale podległych bezpośrednio organom gminnym, powiatowym, wojewódzkim bądź centralnym.

Ponadto podczas opracowywania Programu Ochrony Środowiska uwzględniono założenia zawarte w wojewódzkim i powiatowym Programie Ochrony Środowiska.

1.3. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska jest długotrwały, zrównoważony rozwój miasta, w którym kwestie ochrony środowiska są rozważane na równi z kwestiami rozwoju społecznego i gospodarczego.

Celem opracowania jest stworzenie dokumentu *Program Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020*. Opracowanie oraz uchwalenie dokumentu przez Radę Miasta pozwoli na wypełnienie ustawowego obowiązku przez organ gminy oraz przyczyni się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie miasta, poprawy jakości środowiska naturalnego miasta, poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz przyczyni się do zrównoważonego rozwoju. Aby osiągnąć wyznaczony nadrzędny cel w opracowaniu zawarto diagnozę stanu środowiska naturalnego na terenie

miasta Lęborka, główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania łącznie z harmonogramem działań i źródłami ich finansowania.

1.4. METODYKA I TOK PRACY

Dla osiągnięcia zamierzonego celu przyjęto określony tok pracy, na który składało się kilka zasadniczych etapów. W pierwszej kolejności przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska w mieście. Dane pozyskiwano głównie z dokumentów posiadanych przez miasto oraz z opracowań GUS, a także raportów z innych instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się problematyką ochrony środowiska (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Urząd Marszałkowski, Stacja Chemiczno-Rolnicza, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej itp.). Wykorzystano również dane pozyskane w wyniku ankietyzacji zakładów przemysłowych i produkcyjnych działających na terenie miasta. Ankietyzacją objęto podmioty mogące znacząco oddziaływać na środowisko wskazane przez Urząd Miejski w Lęborku, a pozyskane dane dotyczyły sposobu i zakresu korzystania ze środowiska.

Drugi etap prac wiązał się z opracowaniem charakterystyki aktualnego stanu środowiska miasta. Na podstawie jego diagnozy określono główne problemy ochrony środowiska, a następnie priorytety ekologiczne dla terenu miasta, które stanowiły punkt wyjściowy dla wyznaczenia celów strategicznych Programu.

Kolejny etap to proces planowania i określenie celów strategicznych oraz kierunków działań zmierzających do poprawy stanu środowiska. Zarówno cele, jak i zadania strategiczne zostały określone tak, aby były zgodne z opracowaniami wyższego szczebla, tzn. z wojewódzkim Programem Ochrony Środowiska. Zgodnie z zaleceniami zawartymi w *Wytycznych sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym*, podczas tworzenia Programu Ochrony Środowiska duży nacisk położono na proces planowania, który miał charakter jak najbardziej otwarty. W procesie planowania został uwzględniony udział społeczeństwa, który polegał na konsultacjach ze społeczeństwem poprzez zgłaszanie wniosków, uwag i opinii.

2. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU

2.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE WYNIKAJĄCE Z DYREKTYW UE ORAZ Z POLITYKI KRAJOWEJ

Najważniejsze dyrektywy unijne dotyczące ochrony środowiska zostały już transponowane do prawa polskiego głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Pozostałe przepisy zawarte są w wielu innych ustawach i rozporządzeniach. Program ochrony środowiska odzwierciedla pewne ogólne zasady, które leżą u podstaw polityki ochrony środowiska w Unii Europejskiej oraz odwołują się do Polityki Ekologicznej Polski.

Podstawę opracowania niniejszego Programu Ochrony Środowiska stanowi dokument *II Polityka Ekologiczna Państwa* wraz z *Programem wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010* oraz dostosowana do wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska *Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*. Będąca aktualizacją wcześniej przyjętych polityk.

2.1.1. ZASADY POLITYKI EKOLOGICZNEJ

Nadrzędną zasadą polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, której istotą jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki. Zasada ta uzupełniona jest szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, m.in.:

(1) Zasadą prewencji, która zakłada, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska powinno być podejmowane na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć. Zasada ta oznacza w szczególności:

- zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT);
- recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania;
- zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (tzw. dyrektywa IPPC);
- wprowadzanie pro-środowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystszej produkcji i Responsible Care itp.

(2) Zasadą integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi.

(3) Zasadą zanieczyszczający płaci odnoszącą się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń. Odpowiedzialność tę ponosić powinny wszystkie jednostki użytkujące środowisko, a więc także konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych.

(4) Zasadą regionalizacji, oznaczającą m.in. skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie (np. Morze Bałtyckie i strefy przybrzeżne, doliny rzeczne i obszary wodno-błotne, szczególnie w strefach przygranicznych).

(5) Zasadą subsydiarności, wynikającą m.in. z Traktatu o Unii Europejskiej, a oznaczającą przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny tak, aby był on rozwiązywany na najniższym szczeblu, na którym może zostać skutecznie i efektywnie rozwiązany.

(6) Zasadą równego dostępu do środowiska przyrodniczego, która traktowana jest w następujących kategoriach:

- sprawiedliwości międzypokoleniowej - tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń;
- sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej - tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych społeczeństw, grup społecznych i jednostek ludzkich w ramach sprawiedliwego dostępu do zasobów i walorów środowiska z równoprawnym traktowaniem potrzeb ogólnospołecznych z potrzebami społeczności lokalnych i jednostek;
- równoważenia szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą poprzez zapewnienie zdrowego i bezpiecznego funkcjonowania jednostek ludzkich przy zachowaniu trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz ze stałą ochroną różnorodności biologicznej.

(7) Zasadą uspołeczniania polityki ekologicznej, która realizowana jest poprzez stworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków dla społeczeństwa w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju, z równoczesnym rozwojem edukacji ekologicznej.

(8) Zasadą skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej odnoszącą się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska, a następnie do oceny osiągniętych wyników. Oznacza to potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

2.1.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA

Założenia polityki ekologicznej państwa wynikają z VI Programu działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2002-2012 oraz odnowionej Strategii UE dotyczącej Trwałego Rozwoju. W dokumentach tych podkreślono, że realizacja zrównoważonego rozwoju ma nastąpić poprzez poprawę środowiska i jakości życia obywateli UE. Strategicznym celem polityki ekologicznej państwa w tym obszarze jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka wynikającego z narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiskowe.

Cele polityki ekologicznej państwa nakreślają konkretne wyzwania i obszary zainteresowania dla miejskiego programu ochrony środowiska. Głównymi celami Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 są:

- poprawa jakości środowiska;
- realizacja zasady zrównoważonego rozwoju;
- powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatu;
- ochrona zasobów naturalnych, w tym zachowanie różnorodności biologicznej.

Cele pośrednie kładą nacisk na ochronę powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu, a przede wszystkim spełnianie standardów określonych przez UE w tym temacie. Dla terenów, które ich nie spełniają muszą zostać opracowane i wykonane programy naprawcze. Polska powinna także położyć duży nacisk na promocję energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii (OZE), a także modernizację już istniejącego przemysłu energetycznego.

Priorytetem jest weryfikacja listy obszarów NATURA 2000, jak również kontynuacja zalesień i zadrzewień w celu tworzenia korytarzy ekologicznych łączących kompleksy leśne. Ma to ogromne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory. Wszystkie państwa, w tym także Polska muszą pamiętać o racjonalnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi, w szczególności wodą. Polityka Ekologiczna kładzie nacisk na racjonalne korzystanie z zasobów geologicznych i poprawę gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi. Gospodarowanie pieniędzmi pozyskanymi z Unii Europejskiej powinno być bardziej efektywne i w duże mierze skupić się na wyposażaniu kolejnych aglomeracji w oczyszczalnie ścieków i systemy wodno-kanalizacyjne.

Istotne jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą *myśl globalnie, działaj lokalnie*. Polska powinna zadbać również o opracowanie map ryzyka powodziowego, ochronę gleb, rekultywację terenów zdegradowanych i ochronę przed hałasem.

2.1.3. KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

W celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej, w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, został sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r., Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), który określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne. Program określa przedsięwzięcia w aglomeracjach w zakresie systemów kanalizacji zbiorczej w gminach i miastach. Zobowiązania przyjęte w Traktacie Akcesyjnym nakładają na Polskę obowiązek poprawy stanu systemów kanalizacyjnych w takim stopniu, aby co najmniej 75-85% ludności w aglomeracjach do końca 2015 r. było obsługiwane przez te systemy.

Zgodnie z art. 43 ust. 4e ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.) Rada Ministrów dokonuje aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, nie później niż w terminie 2 lat od dnia jego zatwierdzenia. Kolejne aktualizacje będą dokonywane co najmniej raz na 4 lata. Obecnie funkcjonuje trzecia aktualizacja KPOŚK, która została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 roku (AKPOŚK 2010). Celem trzeciej Aktualizacji Programu było ustalenie realnych terminów zakończenia inwestycji w aglomeracjach, które ze względu na opóźnienia inwestycyjne nie zrealizują zaplanowanych zadań do końca 2010 r. Dlatego też, AKPOŚK2010 swoim zakresem objęła wyłącznie zmiany dotyczące terminów realizacji inwestycji. Wartości inne niż terminy osiągnięcia efektów ekologicznych pozostały zgodne z dokumentem drugiej aktualizacji z 2009 r. - AKPOŚK2009.

W AKPOŚK 2009 aglomeracja Łębork w skład, której wchodzi miasto Łębork, gmina Cewice oraz Nowa Wieś Łęberska, została zaliczona do aglomeracji priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego. Do końca 2015 r. oczyszczalnia Łębork zostanie zmodernizowana, modernizacji zostanie poddana tylko część osadowa oczyszczalni.

2.1.4. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007-2015

W ramach priorytetu 2: *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* w zakresie ochrony środowiska wspierane będą przedsięwzięcia związane z oczyszczaniem ścieków, zapewnieniem wody pitnej wysokiej jakości, zagospodarowaniem odpadów i rekultywacją terenów zdegradowanych, ochroną powietrza, ochroną przed hałasem, drganiami i wibracjami. Wspierana będzie zatem budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych, a także podjęte zostaną działania ograniczające odprowadzanie do wód szkodliwych substancji, w tym z rolnictwa. Wdrażane będą też działania zmniejszające emisje CO₂, SO₂, NO_x i pyłów pochodzących z sektora komunalno-bytowego oraz przemysłu, zwłaszcza energetyki, jak również przedsięwzięcia termomodernizacyjne.

Pożądane jest przygotowanie i wdrożenie wieloletnich programów rozwoju branż, przy zapewnieniu utrzymania lub redukcji emisji CO₂ na poziomie uwzględniającym potrzeby rozwojowe kraju i zobowiązania międzynarodowe.

Przewiduje się także wsparcie dla tworzenia nowoczesnych systemów utylizacji odpadów. Z poparciem publicznym realizowane będą również przedsięwzięcia z dziedziny ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, w tym tworzenia europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000, ochrona i kształtowanie krajobrazu, a ponadto rozwój parków narodowych i krajobrazowych jako wyraz dbałości o zachowanie dziedzictwa przyrody. Promowane będą działania z zakresu ochrony przed katastrofami naturalnymi (zwłaszcza powodzią i ich skutkami), w tym o charakterze prawnym i organizacyjnym, oraz zagrożeniami technologicznymi, jak też dotyczące zwiększania zasobów leśnych. Techniczne działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej będą obejmować przede wszystkim inwestycje modernizacyjne i odtworzeniowe oraz

tworzenie małych sztucznych zbiorników retencyjnych. Będą one stanowić niezbędne uzupełnienie działań dotyczących retencji naturalnej.

Tabela 1. Wyciąg z podstawowych wskaźników realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015

CELE I PRIORYTETY	WSKAŹNIKI	UE-25	POLSKA	POLSKA	
		WARTOŚĆ WSKAŹNIKA W ROKU BAZOWYM 2005		ZAKŁADANA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	
				2010	2015
PRIORYTET II Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej	Udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w ogólnym jej zużyciu (%)	13,7 (2004)	2,6	7,5	9,0
	Emisje zanieczyszczeń powietrza (kg na mieszkańca)				
	– SO ₂	17 (2003)	36 (2003)	22	15
	– NO _x	24 (2003)	21 (2003)	17	15
	Recykling odpadów opakowaniowych (% ogółu wprowadzonych opakowań)	-	28,3 (2008)	min. 38	55-80
	Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków	-	60	75	85

źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015, s. 41

2.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WOJEWÓDZKICH PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH

2.2.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2020

Strategia Rozwoju województwa pomorskiego opiera się na trzech zasadniczych celach strategicznych: nowoczesna gospodarka, aktywni mieszkańcy i atrakcyjna przestrzeń. W ramach ostatniego z nich jednym z celów operacyjnych jest dobry stan środowiska.

W strategicznym interesie województwa leży zapewnienie elementarnych warunków dla stabilnego, długofalowego i zrównoważonego rozwoju. Niezbędne jest stworzenie podstaw dla wysokiej mobilności mieszkańców, a także sprawnego i bezpiecznego przepływu towarów i energii, w oparciu o efektywnie funkcjonujące (inteligentne) sieci i systemy infrastrukturalne sprzyjające przestrzennemu równoważeniu procesów rozwojowych. Długofalowy rozwój musi opierać się na poszanowaniu i umiejętnym wykorzystaniu zasobów i walorów środowiska, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ograniczanie antropopresji i stałą poprawę parametrów środowiska (m.in. poprzez produkcję zielonej energii), jak też zachowanie naturalnych siedlisk. Istotne jest także przygotowanie do skutecznego ograniczenia negatywnych skutków wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych, zwłaszcza powodzi, z czym wiąże się konieczność podniesienia poziomu bezpieczeństwa ludności i zmniejszenia ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej.

W Strategii zaproponowano kierunki działań mające na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego województwa są:

- rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych;
- ograniczanie zagrożeń powodziowych;
- rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych;
- zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej;
- rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych.

2.2.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Regionalny Program Operacyjny dla województwa pomorskiego na lata 2007-2013 (aktualizacja listopad 2011) jest instrumentem wskazującym działania prowadzące do wzmocnienia potencjału rozwojowego regionu na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia. Programem objęto wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego, w tym również związane z poprawą stanu środowiska przyrodniczego. W ramach trzeciego celu RPO: Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej jednym z obszarów działań jest poprawa jakości środowiska. Z celów szczegółowych Programu oraz zarysowanych obszarach tematycznych wynikają Osie Priorytetowe całego dokumentu.

Walory środowiska naturalnego województwa pomorskiego stanowią jego ważny atut rozwojowy. Pomimo stopniowej poprawy stanu środowiska w regionie, nadal konieczne jest podejmowanie szeregu przedsięwzięć, zwłaszcza w kontekście eliminacji spóźnień infrastrukturalnych oraz spełnienia standardów ekologicznych wynikających z Traktatu Akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej. Wiąże się to przede wszystkim ze zmniejszeniem obciążenia środowiska odpadami oraz poprawą efektywności wykorzystania energii i wzrostem udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Dlatego jedną z Osi Priorytetowych RPO jest Środowisko i energetyka przyjazna środowisku. W ramach tej osi przyjęto cel główny mówiący o poprawie stanu środowiska naturalnego i ograniczeniu zagrożeń ekologicznych. Sformułowany wyżej cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- poprawa funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami;
- poprawa jakości infrastruktury gospodarki wodnej;
- usprawnienie systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych;
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- poprawa efektywności systemów wytwarzania i przesyłu energii.

2.2.3. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Program Ochrony Środowiska dla województwa pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020 nie formułuje celu generalnego, przyjmując, że Misja Województwa Pomorskiego, zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 dostatecznie mocno podkreśla pierwszorzędną potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju. Zostały sformułowane 4 cele perspektywiczne:

- Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska;
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i surowców naturalnych.

Kolejny poziom stanowi 12 celów średniookresowych do 2019 i 2020 roku, wśród których został wyznaczony 1 cel priorytetowy (*wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wszystkich aglomeracji powyżej 15 000 RLM*), którego realizacja powinna zakończyć się w roku 2015 lub wcześniej. Do każdego z celów zostały sformułowane kierunki działań. Cele średniookresowe zostały przypisane celom perspektywnym.

2.2.4. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Generalnym celem polityki przestrzennej województwa jest: Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa sprzyjającej równoważeniu wykorzystania cech, zasobów i walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem poziomu i jakości życia oraz trwałym zachowaniem wartości środowiska dla potrzeb obecnego i przyszłych pokoleń. Właściwa polityka przestrzenna województwa pomorskiego musi więc uwzględniać i realizować generalną zasadę długookresowego równoważenia rozwoju różnych sfer życia i działalności w przestrzeni województwa.

Podstawową przesłankę ochrony walorów przestrzeni województwa stanowi potrzeba rozwoju zrównoważonego i równoprawnego traktowania ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.

W Planie wskazano obszary i walory, których ochrona i odpowiednie wykorzystanie powinno stanowić podstawę podejmowania przestrzennych decyzji lokalizacyjnych i użytkowych. W ramach systemów związanych z ochroną środowiska sformułowano zadania polityki przestrzennej mające przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych terenu oraz jednocześnie do poprawy stanu środowiska województwa.

2.2.5. PROGRAM MAŁEJ RETENCJI DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO DO ROKU 2015

Nadrzędnym celem Programu małej retencji województwa pomorskiego jest poprawa bądź utrzymanie właściwych stosunków wodnych, z zachowaniem zasad zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi i przyrodniczymi.

Program małej retencji dla województwa pomorskiego opiera się w znacznym stopniu na wykorzystaniu istniejących urządzeń wodnych (rowów, leśnych i wiejskich zbiorników przeciwpożarowych i retencyjnych, stawów rybnych itp.) oraz warunków naturalnych – wykorzystanie licznych zbiorników naturalnych. Proponowane obiekty małej retencji, w większości nieduże zastawki na odpływach jezior, umożliwią podtrzymanie w nich zwierciadeł wody do wysokości pierwotnych przyczyniając się do zahamowania ich procesu degradacji a równocześnie poprawią retencyjność w zlewniach. Proponowane budowle umożliwią podtrzymanie poziomów wód w jeziorach.

2.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POWIATOWYCH PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH

2.3.1. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŁĘBORSKIEGO NA LATA 2007-2013

Misją Powiatu Łębskiego jest: *Podniesienie standardu życia mieszkańców powiatu łębskiego przez zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego i wykorzystaniem jego turystycznych walorów.*

Strategia wyróżnia pięć obszarów życia społeczno-gospodarczego: gospodarka, społeczność, infrastruktura, przestrzeń i ekologia. Obszary te wydzielono mając na uwadze politykę zrównoważonego rozwoju, która to opiera się na trzech podstawowych filarach:

- środowisko naturalne jako niezbędna podstawa zrównoważonego rozwoju;
- gospodarka jako narzędzie osiągania zrównoważonego rozwoju;
- dobra jakość życia dla wszystkich ludzi (aspekt społeczny), który jest celem zrównoważonego rozwoju.

W ramach obszaru strategicznego, jakim jest ekologia wyznaczono następujące priorytety oraz działania:

- Priorytet 1: *Dostosowanie do wymogów ochrony środowiska:*
 - utylizacja i gospodarka odpadami;
 - propagowanie należytej ochrony wód, gleby i powietrza;
 - współpraca w celu należytej gospodarki zasobami leśnymi;
- Priorytet 2: *Zachowanie i ochrona zasobów środowiska naturalnego:*
 - umożliwianie rozwoju odnawialnych źródeł energii;
 - edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej;
 - wsparcie tworzenia korzystnych warunków rozwoju gospodarstw ekologicznych i ich promocja;
 - inwentaryzacja i monitoring zasobów przyrody;

- ochrona i promocja zasobów przyrodniczych powiatu lęborskiego, w tym także walorów Słowińskiego Parku Narodowego;
- system ratowniczy chroniący przed skażeniem środowiska.

2.3.2. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU LĘBORSKIEGO

Za cel nadrzędny Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019 przyjęto *„Zrównoważony rozwój powiatu gwarantujący wysoką jakość życia mieszkańców przy jednoczesnym zachowaniu lub przywracaniu równowagi przyrodniczej”*. Wyznaczono cele systemowe, w ramach których wyznaczono kierunki działań:

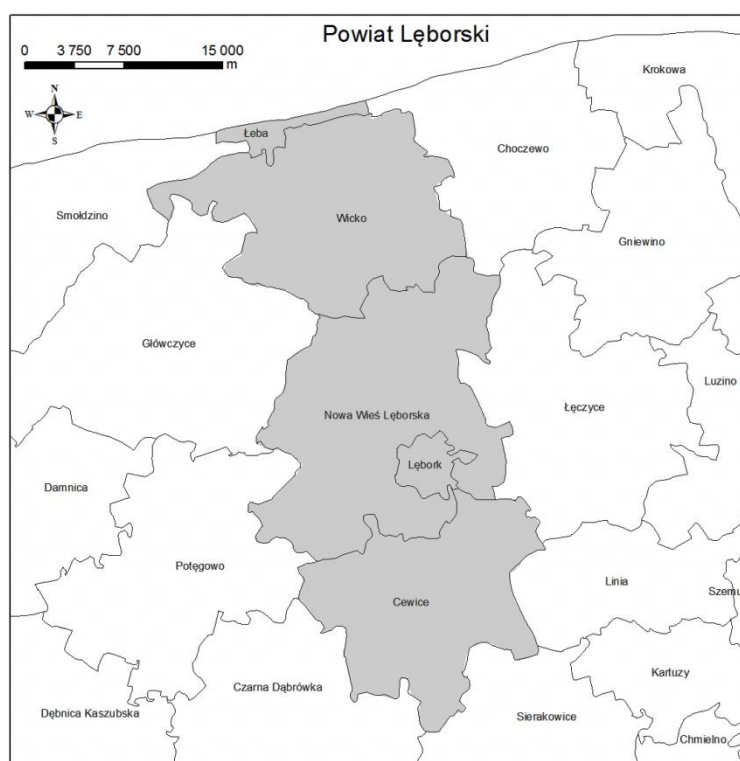
- utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych powiatu:
 - ochrona przyrody i krajobrazu;
 - ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień i terenów zieleni urządzonej;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; zapewnienie mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody pitnej:
 - ochrona wód i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi;
 - ochrona przeciwpowodziowa i ochrona przed podtopieniami;
- poprawa i utrzymanie wymaganej jakości powietrza atmosferycznego; ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych:
 - ograniczenie niskiej emisji;
 - ograniczenie emisji przemysłowej;
 - ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego;
- ochrona przed hałasem.
 - ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i przemysłowego;
- ochrona przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym.
 - ograniczenie uciążliwości pól elektromagnetycznych;
- ochrona powierzchni ziemi i surowców mineralnych.
 - zapobieganie degradacji gleb i powierzchni terenu;
 - ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami surowców mineralnych;
- stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju.
 - ograniczanie wytwarzania i uciążliwości odpadów;
- kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
 - podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

3.1. POŁOŻENIE

Miasto Łęborg położone jest w północnej Polsce, w województwie pomorskim. Miasto leży ok. 30 km od Morza Bałtyckiego w pradolinie Łeby-Redy, od południa graniczącej ze wzgórzami Pojezierza Kaszubskiego należącego do Pojezierza Wschodniopomorskiego, a od północy z Wysoczyzną Żarnowiecką wchodzącą w skład Pobrzeża Koszalińskiego.

Łęborg zajmuje obszar 18 km², który zamieszkuje ok. 35 tys. mieszkańców. Jest stolicą powiatu, w skład którego wchodzi gminy Nowa Wieś Łęborska, Wicko i Cewice oraz dwie gminy miejskie Łęborg i Łeba. Miasto Łęborg graniczy z dwoma gminami wiejskimi: Nową Wsią Łęborską i na niewielkim południowym odcinku z Cewicami

Rycina 1. Położenie miasta Łęborga w powiecie łęborskim

3.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Miasto posiada bardzo dogodne połączenia komunikacyjne. Leży bowiem przy międzynarodowej trasie drogowej E28 Gdańsk - Szczecin (droga krajowa nr 6). Z Łęborga jest niespełna 30 km do nadmorskiej Łeby z jej portem i mariną jachtową oraz do Słowińskiego Parku Narodowego z unikalnymi w Europie ruchomymi wydmi. 65 km na wschód zaczyna się Trójmiasto, a 51 km na zachód Słupsk. Do najbliższego portu pełnomorskiego w Gdyni jest ok. 60 km., a do portu lotniczego w Gdańsku ok. 80 km. Przez miasto przebiega również odcinek drogi wojewódzkiej nr 214 (Łeba - Warlubie). Ponadto przez miasto przebiega 17

numerowanych dróg powiatowych (nr: P1, P2, 1322G, 1325G, 1329G, 1330G, 1337G, 1338G, 1339G, 1340G, 1341G, 1342G, 1344G, 1346G, 1349G, 1350G, 123010)¹.

Uzupełnieniem sieci dróg w układzie komunikacyjnym są linie kolejowe. Najważniejsza z nich, relacji Gdańsk - Szczecin biegnie wzdłuż szosy E-28. Pozostałe, to linie relacji Lębork - Łeba oraz Kartuzy - Lębork (wyłączona z eksploatacji). W przeszłości funkcjonowała też linia kolejowa Lębork - Bytów.

3.3. DEMOGRAFIA²

Według stanu na koniec roku 2011 miasto zamieszkiwało 34 797 osób³, średnia gęstość zaludnienia wynosi 1933 osoby/km². Na terenie miasta w ostatnich latach obserwuje się bardzo niski, ale dodatni przyrost naturalny (25 osób w 2011 roku).

Saldo migracji w 2011 roku w mieście wyniosło -139 osób, natomiast w 2010 wyniosło -123. Korzystny dla miasta Lęborka jest duży udział osób w wieku produkcyjnym w strukturze wiekowej ludności. W ciągu ostatnich trzech lat (2009-2011) utrzymuje się on średnio na poziomie 65,7%. Wartość ta przewyższa delikatnie średnią liczbę osób w wieku produkcyjnym dla całego kraju.

W strukturze ludności miasta Lęborka w 2011 roku przeważały kobiety, stanowiły 51,5% ogólnej liczby mieszkańców. Mężczyźni stanowili 48,5%. W 2010 roku wartości te były identyczne. Równocześnie wskaźnik feminizacji w roku 2011 (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) przyjął wartość 106, kształtując się na tym samym poziomie co wartości dla kraju (106) i województwa pomorskiego (105).

3.4. GOSPODARKA⁴

Okolice miasta to tereny przede wszystkim rolnicze, na których dominuje uprawa ziemniaków i zbóż. Atutami mającymi zachęcić potencjalnych inwestorów do lokowania kapitału w Lęborku są niskie podatki, tanie i w większości uzbrojone technicznie nieruchomości, ułatwienia związane z występującym na tym terenie bezrobociem strukturalnym oraz rozwinięta infrastruktura.

Tabela 2. Ilość przedsiębiorstw działających na terenie miasta Lęborka

JEDNOSKI	2009	2010	2011
Ogółem	4 557	4 667	4 507
Sektor publiczny	280	280	278
Sektor prywatny	4 277	4 387	4 229

źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły w 2011 roku 93,8% zarejestrowanych podmiotów. Najwięcej zarejestrowanych podmiotów należało do sekcji: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (30,8%), w tym 62% stanowi dział: handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi. Kolejna sekcja to: budownictwo (14,1%), przetwórstwo przemysłowe (10,3%), natomiast działalność profesjonalna, naukowa i techniczna stanowiła 7,2%. Zdecydowana większość firm z terenu miasta (75,1%) prowadzi działalność usługową. Przemysł i budownictwo stanowią zaledwie 23,5%.

¹ źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

² źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl

³ źródło: Urząd Miejski w Lęborku

⁴ źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl

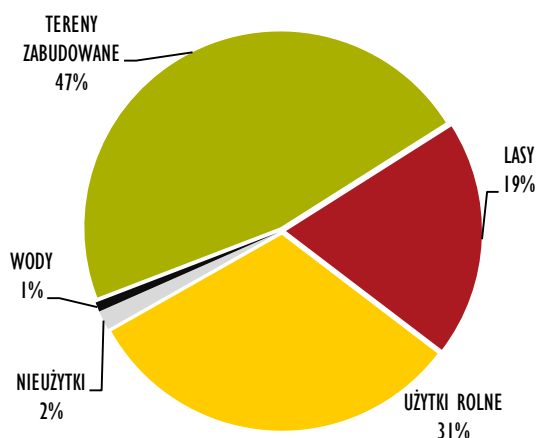
Uwarunkowania przyrodnicze, a w szczególności klimatyczne oraz walory krajobrazowe ograniczają możliwość lokalizacji i rozwoju niektórych rodzajów zakładów przemysłowych. Przyczyniają się natomiast do rozwoju nowoczesnych, proekologicznych technologii produkcji.

3.5. ROLNICTWO

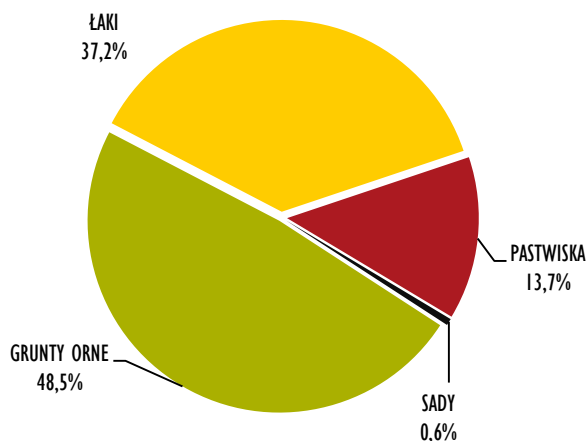
Rolnictwo nie jest znaczącą dziedziną gospodarki lokalnej, mimo iż użytki rolne stanowią 31% powierzchni miasta. Znaczenie rolnictwa, jako składnika bazy ekonomicznej miasta jest już dzisiaj znikome i ulega dalszemu pomniejszeniu. Tereny zabudowane pokrywają 833 ha powierzchni miasta (47%). Lasy i grunty leśne pokrywają obszar miasta w 19%. Pozostałe 3% to nieużytki oraz wody.

Wśród użytków rolnych największą część stanowią grunty orne, zajmują one 254 ha. Powierzchnia łąk stanowi 37,2% (197 ha), pastwisk 13,7% (72 ha). Najmniejszy procent udziału mają sady, zaledwie 0,6% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Rycina 2. *Formy zagospodarowania gruntów w mieście Lębork (%)*

Rycina 3. *Formy rolniczego wykorzystania gruntów w mieście Lębork (%)*

źródło: Urząd Miejski w Lęborku

W produkcji roślinnej w strukturze zasiewów miasta dominują zboża, głównie pszenica, żyto i jęczmień. Znaczny udział wykazują również ziemniaki, buraki cukrowe, rzepak i rzepik.

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA MIASTA

4.1. GEOLOGIA I KOPALINY⁵

Pod względem podziału fizyczno-geograficznego (wg Kondracki) miasto Łębork leży w obrębie trzech mezoregionów. Prawie cały obszar miasta leży w Pradolinie Łeby-Redy, północno-wschodnią część na Wysoczyźnie Żarnowieckiej, a na południu miasto obejmuje swymi granicami strefę krawędziową Pojezierza Kaszubskiego. Dwa pierwsze mezoregiony należą do makroregionu Pobrzeże Kaszubskie, a Pojezierze Kaszubskie do Pojezierza Wschodniopomorskiego.

Teren miasta jest typowym terenem młodoglacjalnym, który budują utwory czwartorzędowe, przede wszystkim plejstoceny. Rzeźba terenu powstała tu w wyniku działalności lądolodu i jego wód roztopowych w okresie zlodowacenia Bałtyckiego, fazy pomorskiej. Pradolina w rejonie Łęborka jest rozległą formą dolinną, o szerokości od 2 do 4 km, rozszerzającą się w kierunku zachodnim. Jej dno leży na wysokości od 15 do 40 m n.p.m. Wyróżnia się tu trzy poziomy terasowe (Adamus, Radecka 1992). Najniżej położony taras zalewowy zbudowany jest z najmłodszych utworów geologicznych pochodzenia rzeczno-łódzkiego, tj. głównie z piasków średnioziarnistych z domieszką żwirów oraz lokalnie z namulów i torfów. Płytko zalegają tu utwory gruntowe, toteż obszar ten jest silnie zmeliorowany. Nieco wyżej znajduje się taras dolny, jednak granice morfologiczne są często mało czytelne, zwłaszcza że obszar miasta jest dość mocno zurbanizowany. Taras dolny budują na ogół utwory fluwioglacjalne w postaci piasków i żwirów. Grunty są tu bardziej stabilne, a poziom wód gruntowych zalega na głębokości 2,0-3,0 m ppt. Fragmenty górnego tarasu widoczne są głównie w południowej części obszaru opracowania, gdzie nachodzą na niego stożki napływowe uformowane u wylotu dolin wyciętych w strefie Pojezierza Kaszubskiego. Woda gruntowa występuje tu znacznie głębiej, często poniżej 3,0 m ppt. Najbardziej urozmaiconą rzeźbę terenu charakteryzują się obszary wysoczyzn morenowych na północy i południu Łęborka, zwłaszcza w strefie krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego (tzw. Wzgórza Łęborskie). Na tych obszarach występują największe deniwelacje dochodzące do 60 m i spadki terenu, które miejscami przekraczają nawet 26 m. Najwyżej położone miejsce znajduje się na południowej granicy omawianej jednostki, w obrębie Wzgórz Łęborskich, osiągając 108,8 m n.p.m., natomiast najniżej znajdują się obszary w dnie pradoliny, wzdłuż rzeki Łeby. W północno-wschodniej części leżą one na wysokości ok. 15 m n.p.m.

Budowa geologiczna terenu opracowania w dużej mierze związana jest z działalnością lądolodu w okresie zlodowacenia Bałtyckiego. Miąższość utworów czwartorzędowych dochodzi tu do 100 m. (Fedor, Gurska 1985). Bezpośrednio pod tymi osadami zalega burowęglowa formacja mioceny, natomiast kredę reprezentują osady morskie spoczywające na pstrych piaskowcach. Pradolina Łeby-Redy powstała w wyniku recesji zlodowacenia i odpływu wód lodowcowych na zachód, toteż dno doliny budują przede wszystkim utwory fluwioglacjalne i lokalnie młodsze utwory holoceny. Utwory plejstoceny reprezentowane są głównie przez piaski różnej frakcji z domieszką żwirów i otoczków. Utwory holoceny, torfy i namuły rzeczne, występują najczęściej w różnego rodzaju zagłębieniach bezodpływowych. Fragmenty wysoczyzn morenowych budują plejstoceny utwory zwałowe, fluwioglacjalne i zastoiskowe. Są to gliny twardeplastyczne, ropy, pyły i przewarstwienia żwirowo-piaszczyste. Warty podkreślenia jest występowanie dużego kompleksu utworów zastoiskowych, zwanych „łami Łęborskimi”. Znajdują się one w północno-wschodniej części miasta, gdzie są szeroko eksploatowane. Są to ropy złożone z warstw (warstwy powstające zazwyczaj w ciągu jednego roku) - tzw. ropy warstwowe, o miąższości ok. 12 m. Powstały one w jeziorach proglacjalnych na przedpolach lodowca i zastoiskach tworzących się w strefie marginalnej, w wyniku zatamowania odpływu wód lodowcowych.

⁵ źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Łębork na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015

4.1.1. ZŁOŻA SUROWCÓW MINERALNYCH⁶

Na terenie miasta występują czwartorzędowe złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, głównie ility, mułki i piasek schudzający. Złoże Łębork (p.) zostało z końcem 2008 roku skreślone z bilansu zasobów. Złoże Łębork (p.) zostało wyeksploatowane poza wąskim pasem wzdłuż południowo-wschodniej granicy złoża. W trakcie wieloletniej eksploatacji ze złoża wydobyto 103,09 tys. m³ piasku schudzającego. Obecnie teren ten klasyfikowany jest do nieużytków. Na złożach Łębork V i Łębork VI eksploatacja została zaniechana. Szacuje się, że zasoby złóż wynoszą, mino wieloletniej eksploatacji, 708 tys. m³ (Łębork V) oraz 28 tys. m³ (Łębork VI). Złoże Łębork jest eksploatowane od początku 1982 roku, a obecnym użytkownikiem jest Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o. Zasoby bilansowe, wynikające z zatwierdzonej dokumentacji geologicznej, tego złoża oszacowane zostały na 1 251 tys. m³. Natomiast zasoby przemysłowe, wynikające z zatwierdzonego projektu zagospodarowania złoża (nie muszą obejmować całego złoża), wynoszą 536 tys. m³. Roczne wydobycie w 2011 roku oszacowano na 92 tys. m³. Złoże Łębork VII zostało szczegółowo rozpoznane, a jego zasoby oszacowane na 490 tys. m³.

Na terenie miasta Łębork występują również dwa czwartorzędowe złoża piasków budowlanych. Oba złoża są zagospodarowane. Użytkownikiem jest Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o. (Cegielnia Łębork). Zasoby złoża Łębork VIII oszacowano na 128 tys. ton. Roczne wydobycie w 2011 roku oszacowano na 23 tys. ton dla złoża Łębork VIII, natomiast dla złoża Łębork IX - 11 tys. ton.

Tabela 3. Charakterystyka złóż na terenie miasta Łęborka

NAZWA ZŁOŻA	TYP KOPALIN	KOPALINY WG NKZ	FORMA ZŁOŻA	STAN ZAGOSPODAROWANIA	POW. ZŁOŻA [ha]	MIĄŻSZOŚĆ ZŁOŻA [m]	
						MIN	MAX
Łębork	surowce ilaste ceramiki budowlanej <i>podtyp: ility, mułki</i>	złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	pokładowa	złoże zagospodarowane	52,20	2,0	13,5
Łębork (p.)	surowce ilaste ceramiki budowlanej <i>podtyp: piasek schudzający</i>	złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	pokładowa	złoże skreślone z bilansu zasobów (31.12.2008)	2,56	3,2	5,2
Łębork V	surowce ilaste ceramiki budowlanej <i>podtyp: ility, piasek schudzający</i>	złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	pokładowa	eksploatacja złoża zaniechana (1.01.1958 - 31.12.2010)	5,29	8,0	14,1
Łębork VI	surowce ilaste ceramiki budowlanej <i>podtyp: ility, piasek schudzający</i>	złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	pokładowa	eksploatacja złoża zaniechana	0,49	9,0	14,0
Łębork VII	surowce ilaste ceramiki budowlanej <i>podtyp: ility, piasek schudzający, mułki</i>	złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	pokładowa	złoże rozpoznane szczegółowo	3,79	10,1	14,3
Łębork VIII	kruszywa naturalne <i>podtyp: piasek</i>	złoża piasków budowlanych	pokładowa	złoże zagospodarowane	1,85	4,5	6,4
Łębork IX	kruszywa naturalne <i>podtyp: piasek</i>	złoża piasków budowlanych	pokładowa	złoże zagospodarowane	1,92	-	-

źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS

⁶ źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny (stan na 31 grudnia 2011 r.)

4.2. GLEBY

Na terenie Łęborka dominują gleby zaliczane do IV klasy bonitacyjnej (48,3% użytków rolnych). Gleby klasy V i słabsze zajmują 37,1% użytkowanych rolniczo gleb. 14,6% gruntów rolnych posiada gleby dobre zaliczane do III klasy bonitacyjnej. Gleby I i II klasy nie występują⁷.

Gleby obszaru miasta Łęborka wykształciły się z utworów czwartorzędowych, w znacznym stopniu pochodzenia wodnolodowcowego i rzeczno-glacjalnego. Teren Pradoliny Łeby-Redy oraz północne i południowe tereny wchodzące w rejon wysoczyzn, wzbogacone są w gleby utworzone z osadów deluwialnych i organicznych (piaski rzeczne, mady, torfy), jak również z osadów związanych z działalnością lądolodu (gliny, piaski zwałowe, iły, mułki zastoiskowe).

Pokrywa glebowa charakteryzuje się stosunkowo silnym zróżnicowaniem, do najważniejszych jej typów należą: gleby brunatne wylugowane, gleby brunatne kwaśne, gleby brunatne właściwe, czarne ziemie właściwe, czarne ziemie zdegradowane, gleby glejowe, gleby mułowo-torfowe, gleby torfowo murszowo-torfowe, gleby murszowo-mineralne i murszowate, mady oraz gleby bielcowe i rdzawe⁸.

4.3. ZASOBY PRZYRODY

Celem ochrony przyrody jest utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów oraz zachowanie różnorodności biologicznej poprzez zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony. Głównym zadaniem jest ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody⁹.

Bogactwo roślinności miasta jest odzwierciedleniem dużej ilości siedlisk, jakie wykształciły się tu w wyniku zróżnicowanej rzeźby terenu, różnego typu gleb, warunków klimatycznych i wilgotnościowych. Duże zróżnicowanie warunków edaficznych umożliwiło rozwój wielu zbiorowisk roślinnym, zarówno naturalnym (m.in. leśne, wodne, szuwarowe), jak i półnaturalnym i antropogenicznym (m.in. łąkowe, polne, ruderalne).

4.3.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY

4.3.1.1. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU FRAGMENT PRADOLINY ŁEBY I WZGÓRZA MORENOWE NA POŁUDNIE OD ŁĘBORKA

Południowa część miasta (ok. 39%) położona jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu *Fragment pradoliny Łeby i wzgórz morenowe na południe od Łęborka*. Ta forma ochrony przyrody ustanowiona została Uchwałą Nr X/42/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku z dnia 8 grudnia 1981 roku w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” oraz obszarów krajobrazu chronionego (Dz. Urz. WRN w Słupsku Nr 9, poz. 23).

W większości jest to obszar pagórkowaty położony w zasięgu zlodowacenia Bałtyckiego fazy pomorskiej. Stąd też charakteryzuje się wyraźną rzeźbą młodoglacjalną z licznymi jeziorami w zagłębieniach terenu. Urozmaicenie krajobrazu podkreśla szeroka pradolina Łeby na północy oraz przełomy rzek płynących z południa. Wzgórza morenowe porośnięte są lasami o urozmaiconym składzie gatunkowym i zróżnicowanej strukturze wiekowej. Gatunkami lasotwórczymi są tu sosna, buk, dąb, świerk oraz olsza i brzoza.

⁷ Źródło: Urząd Miejski w Łęborku

⁸ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Łębork na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015

⁹ Źródło: Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.)

Obszar chronionego krajobrazu w granicach administracyjnych miasta Łęborka obejmuje kompleks leśny i część doliny Okalicy w południowej części miasta oraz jego wschodni kraniec. Obowiązują tu zasady gospodarowania ustalone w Rozporządzeniu Wojewody Słupskiego nr 5/94 ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem nr 11/98 z dnia 14 września 1998 roku.

4.3.1.2. POMNIKI PRZYRODY

Na terenie miasta Łęborka ustanowiono 20 pomników przyrody (tabela 4), mających na celu chronić pojedyncze drzewa i grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością, a także zabytkowe aleje drzew z terenu miasta.

Tabela 4. Pomniki Przyrody na terenie miasta Łęborka

L.P.	NAZWA OBIEKTU	GATUNEK	OPIS	OBWÓD NA WYSOKOŚCI 130 M [cm]	LOKALIZACJA
1.	"Aleja Lipowa"	lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	jednostronna aleja lip (12 szt.)	210-280	droga miejska, starodrzew przy pl. Piastowskim wzdłuż placu zabaw
2.	"Starówka"	lipa srebrzysta (<i>Tilia tomentosa</i> Moench)		280	deptak przy ul. Staromiejskiej 17
3.	"Piast"	buk pospolity czewrony (<i>Fagus sylvatica purpurea</i>)	wysoka korona	260	„Mini park” przy al. Wolności 20-22
4.	"Nad Łebą"	lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	2 konary	270	„Mini park” przy al. Wolności, skwer przy rzece Łebie
5.	"Czwórka"	jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	jesion wyniosły o 4 pniach	210, 165, 110, 105	centrum „Mini parku” przy al. Wolności
6.	"Starszak"	grab pospolity (<i>Carpinus betulus</i>)	grab rozłożysty o 4 konarach	260	Zieleniec przy Przedszkolu nr 6, ul. Wyszyńskiego
7.	"Bliźniaki"	kasztanowiec zwyczajny (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	2 szt.	248, 252	skwer przy pomniku Niepodległości przy ul. I Armii WP 2 od str. ul. Sienkiewicza
8.	"Mewa"	klon srebrzysty (<i>Acer saccharinum</i>)	2 rozłożyste konary	305	skwer Dworcowy od str. ul. 10 Marca 15
9.	"Albatros"	klon srebrzysty (<i>Acer saccharinum</i>)		300	skwer Dworcowy- przy stawku od str. ul. Sienkiewicza
10.	"Maja"	lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	3 rozłożyste konary	300	centrum parku miejskiego im. Michalskiego przy ul. 1 Maja
11.	"Lech"	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	wysoka korona	290	park miejski im. Michalskiego przy boisku
12.	"Michał"	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	3 rozłożyste konary	345	park miejski im. Michalskiego przy ul. 1 Maja w pobliżu przedszkola nr 1
13.	"Mieszko"	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	zwarta korona	352	centrum parku miejskiego im. Michalskiego (w pobliżu kaplicy)
14.	"Mikołaj"	dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	wysoka korona	310	narożnik parku im. Michalskiego od str. I Armii WP (w pobliżu apteki)
15.	"Bliźniaczki"	brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>)	2 sz., porośnięte bluszczem kwitnącym	200, 215	wygrodenie ogrodowe przy budynku mieszkalnym WM przy ul. 1 Maja 1
16.	"Wodniczki"	wierzba biała (<i>Salix alba</i>)	2 szt.	350, 400	zieleniec za ul. Przymurną nad rz. Łebą (w pobliżu piekarni)

L.P.	NAZWA OBIEKTU	GATUNEK	OPIS	OBWÓD NA WYSOKOŚCI 130 M [cm]	LOKALIZACJA
17.	"Na skarpie"	lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	pień rozgałęzia się na dwa konary	330	nieużytek przy ul. Kossaka - Paderewskiego, u podnóża skarpy
18.	"Bizon"	buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>)	wysoki pień - ok. 7m	333	park Chrobrego przy ul. Gdańskiej 35
19.	"Para"	buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>) brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>)		340, 232	narożnik parku Chrobrego i ul. Przyzameczce
20.	"Buki Chrobrego"	buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>)	grupa 6 szt. tworząca trójkąt	292, 245, 310, 200, 255, 280	skrzyżowanie alejek spacerowych u podnóża skarpy przy SUW w parku im. Chrobrego

źródło: Urząd Miejski w Łęborku

4.3.2. FAUNA I FLORA¹⁰

Środowisko wodne miasta charakteryzuje się występowaniem różnorodnych gatunków ryb. W rzece Łeba można napotkać: pstrąga potokowego, lipienia, troć wędowną, kielba oraz podlegającą ochronie gatunkowej strzebla potokowego. W rzece Okalica natomiast najczęściej spotykanym gatunkiem jest pstrąg potokowy oraz płotki. Do terenów odznaczających się występowaniem płazów zalicza się: rozlewisko na łące przy torach kolejowych Łębork - Kartuzy na południe od ul. Tuwima we wschodniej części miasta (godowisko żab zielonych i brunatnych); stawek przy Łebie u podnóża Wzgórza Czartoryja na przedłużeniu ul. Wyczółkowskiego (godowisko ropuchy szarej i żab zielonych); staw przy ul. Pułaskiego (godowisko żab zielonych i brunatnych). Ochronie podlegają: ropucha szara, żaba wodna oraz żaba moczarowa. Do gatunków gadów podlegających ochronie na tym terenie należą: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna oraz padalec zwyczajny. Wśród ptaków wyróżnia się gatunki: objęte całoroczną ochroną, gatunki chronione okresowo, jak również gatunki łowne o różnych okresach polowań. Na polach i łąkach występują: skowronek, świergotek łąkowy, pokląskwy, potrzaszcz, trznadla, mazurki, czajki, kszuki. Doliny rzek, porośnięte drzewami i krzewami, zamieszkują: łośówka, świerszczak, cierniówka, piecuszek, dziwonia, remiz. W okolicach stawów natomiast występują: trzcinniczek, trzcinia, potrzos, kokoszka, łabędź niemy, krzyżówka. Lasy usytuowane w południowej części miasta zamieszkują: zięba, kos, świstunka, piecuszek, rudzik, strzyżyk, bogatka, modraszka, sosnowka, kowalik, śpiewak, kapturka, grubodziób, szpak, sówka, kruk, gil, dzięcioł duży, dzięcioł czarny. Zabudowa śródmiejska zdominowana została przez: wróble, kawki, jerzyki, szpaki, bogatki, modraszki, cierniówki, piegże. W parku miejskim im. Michalskiego stwierdza się obecność: grzywacza, sierpówki, dzwońca, kosa, bogatki, sikory ubogiej, modraszki szarej, szczygła, muchołówki żałobnej, muchołówki szarej. Z kolei w parku im. Chrobrego stwierdzono występowanie m.in.: kukułki, grzywacza, bogatki, sówki, kulczyka. Z ssaków na terenie miasta występują: wiewiórka, kret, zając szarak, dzik, sarna, jeleń, nornik zwyczajny, mysz polna.

Na terenie miasta Łęborka występują charakterystyczne zbiorowiska roślinne takie jak:

- zbiorowisko łągu olszowego wraz z zaroślami wierzbowymi;
- drzewostan łągów, tworzony przez olchę czarną z niewielką domieszką jesionu;
- zarośla wierzbowe, jedyne tego typu zbiorowisko na terenie Łęborka, łąki zachodniej części miasta bogate są w wierzbę szarą i wierzbę pięciopęcikową;
- fitocenozy łągów, pospolite zbiorowisko występujące nad ciekami wodnymi, w Łęborku zajmują znaczne powierzchnie nad rzeką Łebą, Okalicą i nad Rybnicką Strugą;
- płaty grądu pomorskiego (las bukowo-dębowo-grabowy) zajmujące powierzchnie u podstawy wzgórz morenowych w południowej części Łęborka, jak również nad niewielkim potokiem Świniucha, nad Łebą oraz w parku miejskim im. Chrobrego;

¹⁰ źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Łębork na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015

- kwaśna buczyna pomorska dominująca w południowej, leśnej części miasta, porasta zbocza wysokich wzgórz morenowych;
- lasy bukowo-dębowe, w mieście notuje się ich występowanie na południe od cmentarza na Dreto-
wie, w pobliżu szosy do Cewic i na południe od strzelnicy jednostki wojskowej, są to lasy charaktery-
styczne dla gleb rdzawych bielcowych wytworzonych z piasków luźnych i słabo gliniastych;
- bory mieszane, zlokalizowane u podstawy wzgórz morenowych, na niewielkich powierzchniach
obejmujących stożki napływowe;
- szuwały właściwe i turzycowe zajmujące niewielkie powierzchnie rozrzucone na terenie całego mia-
sta, związane z wysokim poziomem wód gruntowych lub z wodami powierzchniowymi;
- łąki oraz pastwiska świeże i wilgotne odgrywające znaczną rolę przestrzenną w Łęborku, skupiające
się głównie nad ciekami wodnymi: rzeką Łebą, Okalicą i Rybacką Strugą oraz znaczne powierzchnie
w zachodniej części miasta;
- murawy napiaskowe, w obszarze miasta występują w dwóch większych kompleksach: na dawnym
poligonie jednostki wojskowej przy ul. Mieszka I oraz w pobliżu ul. Abrahama na Piecovie, obie po-
wierzchnie zdominowane są przez rozmaite gatunki traw: szczotlichę siwą, kostrzewę owczą, bylin:
kocanki piaskowe, zawciąg pospolity, jasiołka piaskowego;
- zbiorowiska synantropijne miasta Łęborka związane są z rolniczą (zbiorowiska segetalne: zespół
chłodka drobnego i choroścza; zbiorowisko z nawłocią kanadyjską; zbiorowisko ze szczotlichą si-
wą) oraz pozarolniczą (zbiorowiska ruderalne: zespół wrzosowca i stokłosa dachowej; zespół jęcz-
mienia płonego; zespół pokrzywy żegawki i malwy zaniedbanej; zespół podbiału pospolitego; zbio-
rowiska wydepczyskowe; zespół żmijowca i notrzysków; zespół wrotycza i bylicy pospolitej) działal-
nością człowieka.

4.3.3. LASY

Istotną funkcję w ochronie bioróżnorodności pełnią lasy, będące siedliskiem życia największej liczby gatunków roślin i zwierząt. Lasy z terenu miasta podlegają nadleśnictwu Łębork z siedzibą w Łęborku. Ca-
łość powierzchni leśnej w granicach administracyjnych miasta Łębork zaliczona jest do kategorii lasów
ochronnych. Są to lasy wodochronne i glebochronne, wyłączone z produkcji leśnej, dla potrzeb rekreacyj-
nych mieszkańców miasta. Ww. kompleks leśny zlokalizowany jest północno-wschodniej części miasta i ma
powierzchnię 296,2 ha¹¹.

Tabela 5. Powierzchnia lasów na terenie miasta Łęborka według formy własności w roku 2011

	LASY SKARBU PAŃSTWA	LASY GMINNE	LASY PRYWATNE	LASY OGÓŁEM
Powierzchnia [ha]	302,5	16,2	1,3	320
Udział [%]	94,5	5,1	0,4	100

źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl

Wskaźnik lesistości to wyrażony w procentach stosunek powierzchni porośniętej lasami do po-
wierzchni całkowitej danego obszaru¹². Województwo pomorskie należy do najbardziej zalesionych woje-
wództw w kraju, zajmując 3 lokatę (lesistość województwa w 2011 roku wynosiła 36,2% a lesistość kraju
29,2%). Aktualnie wskaźnik ten dla miasta Łęborka wynosi 17,9%.

¹¹ źródło: Urząd Miejski w Łęborku

¹² źródło: Krajowy Program Zwiększania Lesistości, Warszawa 2003

4.4. WODY

4.4.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Miasto leży nad rzeką Łebą, w jej środkowym biegu, w całości w jej zlewni. Stany wody w rzece mają wyrównany charakter. W granicach miasta do rzeki Łeby uchodzi rzeka Okalica (łącząca się na terenie miasta ze strumykiem Świniucha) oraz Struga Rybnicka. Na terenie miasta znajduje się ok. 25 ha wód powierzchniowych, w tym 13 ha to liczne rowy melioracyjne, przede wszystkim w jego zachodniej i północno-zachodniej części a także kilka sztucznych zbiorników wodnych. Sieć hydrograficzną wzbogaca kanał młyński oraz kilka stawów częściowo powstałych w wyrobiskach ilów - głównego bogactwa mineralnego miasta, eksploatowanego do produkcji ceramiki budowlanej.

Na terenie miasta znajdują się również rowy melioracyjne, które odprowadzają przede wszystkim taras zalewowy i w większości odprowadzają wody do rzeki Łeby. Północno-wschodnią część miasta zajmują cztery zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego, przy czym trzy z nich pełnią rolę stawów na terenach zieleni miejskiej.

W 2011 roku na terenie miasta Łęborka został zlokalizowany jeden punkt pomiarowy jakości wód powierzchniowych na rzece: Okalica (tabela 6).

Tabela 6. Ocena jakości wód powierzchniowych na terenie miasta Łęborka w roku 2011

RZKA	NAZWA STANOWISKA	STAN JCW	OCENA ELEMENTÓW FIZYKO-CHEMICZNYCH	OCENA ELEMENTÓW BIOLOGICZNYCH	OCENA STANU EKOLOGICZNEGO/ POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO	OCENA STANU CHEMICZNEGO	OCENA ELEMENTÓW HYDROMORFOLOGICZNYCH
Okalica	Łębork	silnie zmienione	poniżej stanu dobrego	stan umiarkowany	stan umiarkowany	-	stan dobry

źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 roku, WIOŚ Gdańsk

Badaniami w obrębie obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, objęto w 2011 roku rzekę Okalicę. Ocenę przeprowadzono w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jcw powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r., Nr 257, poz. 1545). Podstawą klasyfikacji były wybrane wskaźniki biologiczne i wspierające je elementy fizykochemiczne, przy czym do eutroficznych zaliczono wody, które przekroczyły warunki określone dla stanu dobrego. Badania wykazały, że rzeka Okalica nie spełnia wymogów dla obszarów chronionych, ze względu na przekroczenia norm dotyczących zawartości fosforanów.

Monitoring wód badanych pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych na terenie miasta Łębork nie był prowadzony.

Na terenie miasta nie ma kąpielisk, więc badania jakości stanu wód powierzchniowych stojących nie są prowadzone.

4.4.2. WODY PODZIEMNE

Wody podziemne w okolicach miasta Łęborka stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę dla celów komunalnych oraz źródło uzupełniające dla celów produkcyjnych. Zasoby wód podziemnych występują w trzech podstawowych piętrach wodonośnych: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i kredowym.

Głównym zbiornikiem wód podziemnych miasta Łęborka jest - GZWP nr 107, obejmujący dolinę rzeki Łeby. Pradoliny typ zbiornika stanowi jeden z najzasobniejszych zbiorników czwartorzędowych o zasob-

bach wynoszących 125 tys. m³/dobę. Jego powierzchnia wynosi: 195 km², natomiast powierzchnia obszarów ochronnych 544,1 km². Średnia głębokość ujęć wody waha się od 5 do 50 m ppt¹³.

4.4.3. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na terenie gminy Łębork zagrożenia przyrodnicze związane z powodzią dotyczą głównie Pradoliny Redy-Łeby. Tereny zagrożone zalewami w mieście to łąki i pastwiska wzdłuż rzeki Łeby od Mostów do ul. 9 Maja.

Zgodnie z informacją udzieloną przez Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku, na terenie miasta i w jego okolicach nie występują zbiorniki retencyjne.

4.5. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

4.5.1. KLIMAT¹⁴

Zróżnicowanie geomorfologiczne, sąsiedztwo Morza Bałtyckiego i położenie w zasięgu oddziaływania dużych, stałych i sezonowych, centrów barycznych powodują wyraźne zróżnicowanie warunków klimatycznych. Na Pomorzu występuje jedna z najniższych w Polsce wartości ciśnienia atmosferycznego. Jest to efekt położenia województwa pomorskiego w sąsiedztwie Morza Bałtyckiego, przez które przebiega szlak szczególnie aktywnych w zimie niżów barycznych. Układ ten powoduje, tak charakterystyczną dla Polski Północnej, dużą zmienność pogody. Na formowanie klimatu mają także wpływ tzw. czynniki bierno - geograficzne, oddziałujące w różnych skalach przestrzennych. Należą do nich położenie obszarów lądowych względem obszarów morskich oraz ukształtowanie terenu. Podobnie jak w całym województwie pomorskim, na terenie miasta występuje klimat umiarkowany przejściowy. Wskaźnik zmienności typów pogody jest mały lub bardzo mały. Niewielka odległość od Bałtyku sprawia, że klimat jest znacznie bardziej morski. Lata są chłodniejsze, a zimy cieplejsze, mniejsze są roczne amplitudy temperatur powietrza. Średnia temperatura stycznia kształtuje się od -1,5 do -2,5°C, natomiast w lipcu od 17 do 18°C. Średnie roczne sumy opadów nie przekraczają 550 mm.

4.5.2. ZAOPATRZENIE W GAZ I CIEPŁO¹⁵

Źródłem zanieczyszczeń powietrza w Łęborku jest emisja substancji gazów i pyłów z lokalnych kotłowni i pieców węglowych używanych w indywidualnych gospodarstwach domowych. Takie lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Spala się w nich węgiel, drewno i różnego rodzaju materiały odpadowe, które są źródłem emisji dioksyn, gdyż proces spalania jest niepełny i zachodzi w stosunkowo niskich temperaturach. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (ok. 20%), siarki (1-2%) oraz azotu (1%). Potencjalne źródło zanieczyszczeń stanowią również obiekty kotłowni lokalnych oraz zakłady produkcyjne wyposażone w kotłownie węglowe.

W Łęborku ok. 55% mieszkańców zaopatruje ciepłownia miejska (moc cieplna - 46 MW, nośnik energii - węgiel kamienny). System ciepłowniczy miasta Łęborka oparty jest na ciepłowni KR-1 opalanej miałem węglowym M-IIA. Ciepłownia usytuowana jest przy ul. I Armii Wojska Polskiego. KR-1 jest to ciepłownia wodna wysokotemperaturowa pracująca ze zmiennymi parametrami wody grzewczej. Aktualnie w ciepłowni KR-1 zainstalowane są trzy typy kotłów węglowych rusztowych wysokoparametrowych. Są to: WR-5-022 (3 kotły), WR-5-010 (1 kocioł węglowy rusztowy z możliwością ograniczonego współspalania biomasy) oraz WR-10-012 (2 kotły).

¹³ źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Łęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

¹⁴ źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Łębork na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015

¹⁵ źródło: jw.

Miejskie systemy ciepłownicze mają łączną długość sieci - 20,5 km. Dostawą energii cieplnej z miejskich systemów ciepłowniczych objęte są przede wszystkim budynki wielorodzinne, ponadto niewielka ilość budynków jednorodzinnych, lokale użytkowe, urzędy i instytucje, obiekty oświaty i wychowania, służby zdrowia, handlowe i użyteczności publicznej, część obiektów przemysłowych. Energia z miejskich systemów ciepłowniczych pokrywa obecnie ok. 32% całkowitego zapotrzebowania na ciepło. Moc zamówiona odbiorców zasilanych w miejskich systemach ciepłowniczych wynosi 37,6 MW (w tym ogrzewanie i wentylacja - 29,2 MW). Węgiel i koks stanowią aż 80,5% ogólnego bilansu paliw.

Szacunkowo przyjęto, że ok. 70% źródeł indywidualnych opalanych jest węglem kamiennym z tendencją spadkową na rzecz gazu i kolektorów słonecznych.

Podstawowym, systemowym źródłem gazu w województwie pomorskim, jest krajowy system przesyłu gazu ziemnego wysokometanowego GZ-50 obejmujący cały kraj. Na teren województwa pomorskiego gaz przesyłany jest wybudowanym w latach 1971-1973 gazociągiem Ø400. Jego przekrój zmienia się z Ø400 na Ø300 i Ø200 na końcówce. Na trasie znajduje się szereg odgałęzień wysokiego ciśnienia.

Miasto Lębork zaopatrywane jest w gaz z sieci krajowego przesyłu gazu ziemnego wysokometanowego z gazociągu wysokiego ciśnienia DN 200 Boże Pole - Lębork, będącego odgałęzieniem gazociągu DN 400 Włocławek - Pruszcz Gdański. Stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia położona jest w Mostach, na wschód od granic miasta, o przepustowości 6000 Nm³/h, wystarczającej na potrzeby miasta. W mieście funkcjonuje sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia oraz 5 stacji redukcyjno-pomiarowych stopnia II. Długość sieci gazowej na terenie miasta to około 140 km. W mieście jest 10 500 gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowej. Odbiorcy przemysłowi to głównie Cegielnia i Farm Frites. Stopień gazyfikacji wynosi ok. 90%. Obserwuje się tendencję spadkową w zużyciu gazu, przede wszystkim ze względu na procesy termomodernizacyjne oraz rosnące ceny gazu.

4.5.3. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA

Podstawowym czynnikiem kształtującym jakość powietrza atmosferycznego jest presja (emisja) wywołana działalnością człowieka. Ze względu na charakter źródeł emisji możemy je podzielić na emisje:

- ze źródeł punktowych - zorganizowaną emisję powstającą podczas wytwarzania energii i w procesach technologicznych;
- ze źródeł liniowych - emisję z ciągów komunikacji samochodowej, kolejowej czy rzecznej;
- ze źródeł powierzchniowych - indywidualnych systemów grzewczych, dużych odkrytych zbiorników, pożarów wielkoobszarowych;
- ze źródeł rolniczych - upraw i hodowli zwierząt;
- emisję niezorganizowaną - powstającą w wyniku pojedynczych pożarów, prac budowlanych i remontowych, nakładania powierzchni kryjących, przypadkowych wycieków itp.

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Całe województwo pomorskie, w tym i miasto Lębork, objęte jest monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Miasto Lębork podlega pod strefę pomorską.

Całą strefę pomorską, do której należy miasto Lębork, dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, kadmu, arsenu, niklu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla i poziomu pyłu zawieszonego PM_{2,5} zaliczono do klasy A. Do klasy C zaliczono strefę ze względu na poziom pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu. Przypisanie całej strefie pomorskiej klasy C dla pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu nie oznacza, że przekroczenia występują na całym obszarze. Oznacza to, że na obszarze strefy są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Strefa pomorska, na obszarze, której znajduje się miasto Lębork, w ocenie za rok 2011 otrzymała klasę D2 ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego przez stężenia ozonu. Dla stref w klasie D2 nie jest wymagane opracowanie programu ochrony powietrza. Działania wymagane w tym przy-

padku to ograniczenie emisji lotnych związków organicznych jako prekursorów ozonu, które to działania powinny być ujęte w wojewódzkich programach ochrony środowiska.

Tabela 7. Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia w 2011 roku dla strefy pomorskiej

STREFA	KLASY DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ W OBSZARZE STREFY											
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}	C ₆ H ₆	CO	Pb	As	Cd	Ni	B/a/P	O ₃
STREFA POMORSKA	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	C (D2)

źródło: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa pomorskiego za 2011 rok, WIOŚ Gdańsk

Na terenie miasta Łęborka w 2011 roku zlokalizowane zostały 3 pasywne punkty pomiarowe monitorujące stężenie dwutlenku azotu w atmosferze oraz 2 pasywne punkty pomiarowe monitorujące stężenie benzenu w atmosferze. W żadnym z punktów nie zanotowano przekroczeń wartości dopuszczalnych.

Tabela 8. Stężenia średnioroczne zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Łęborka w 2011 roku

PARAMETR	JEDNOSTKA	NORMA	LOKALIZACJA POMIARU		
			PL. POKOJU	UL. JANA PAWŁA II	UL. KRZYWOUSTEGO
NO ₂	µg/m ³	40 µg/m ³	10,4	12,0	8,1
Benzen	µg/m ³	5 µg/m ³	3,3	2,7	-

źródło: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa pomorskiego za 2011 rok, WIOŚ Gdańsk

Jednym z istotnych problemów w dziedzinie ochrony powietrza, związanych z pyłem zawieszonym PM₁₀, jest problem niskiej emisji. Niska emisja zanieczyszczeń powietrza jest emisją pochodzącą z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych opalanych najczęściej węglem tanim, a więc o złej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Mimo stosunkowo niewielkiego udziału niskiej emisji w globalnej emisji zanieczyszczeń, jej wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia jest istotny, głównie ze względu na lokalizację tych źródeł oraz warunki wprowadzania zanieczyszczeń do atmosfery. Z procesem spalania węgla, zwłaszcza w nisko sprawnych paleniskach indywidualnych i małych kotłach z rusztem stałym związana jest emisja benzo(a)pirenu należącego do grupy węglowodorów aromatycznych. Warto mieć na uwadze problem niskiej emisji, zwłaszcza w momencie notowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłu PM₁₀ oraz PM_{2,5}. Dla strefy pomorskiej, do której zaliczane jest miasto Łębork, w 2011 zanotowano przekroczenia właśnie dla pyłu zawieszonego PM₁₀.

W oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin przeprowadzono ocenę stanu powietrza dla ozonu, dwutlenku siarki i tlenków azotu (tabela 9). Dla dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu strefa otrzymała klasę A, oznacza to, że nie zanotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego. Klasa D2 dla ozonu świadczy o przekroczeniu poziomu celu długoterminowego wyrażonego jako AOT40. Norma dla poziomu długoterminowego norma wynosi AOT40 ≤ 6 000 µg/m³*h (średnio dla ostatnich 5 lat).

Tabela 9. Wyniki klasyfikacji jakości powietrza dla strefy pod kątem ochrony roślin w 2011 roku

STREFA	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
STREFA POMORSKA	A	A	A	D2

Objaśnienia: dc - poziom docelowy, dt - poziom długoterminowy

źródło: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa pomorskiego za 2011 rok, WIOŚ Gdańsk

4.6. HAŁAS

Hałas określa się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące za pośrednictwem powietrza na organizm ludzki (w tym na organ słuchu i inne zmysły jak i inne elementy organizmu człowieka).

Hałas uważany jest za jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. W związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stanowi on dużą uciążliwość dla człowieka. Może powodować częściową lub całkowitą utratę słuchu. Ponadto bywa przyczyną nadciśnienia, zaburzeń nerwowych, zaburzeń w układzie kostno-naczyniowym, wywołuje zmęczenie, złe samopoczucie, utrudnia wypoczynek.

Ze względu na środowisko oraz źródło generujące, hałas dzielimy na:

- komunikacyjny - generowany jest przez ruch drogowy, kolejowy i lotniczy;
- przemysłowy - generowany jest przez zakłady przemysłowe lub poszczególne maszyny i urządzenia zlokalizowane na ich terenie;
- komunalny - generowany jest:
 - wewnątrz budynków mieszkalnych przez węzły ciepłownicze, kotłownie, stacje transformatorowe, instalacje wodno-kanalizacyjne, windy, dźwigi, zsypy śmieci;
 - przez źródła znajdujące się w środowisku zewnętrznym: sklepy, restauracje, dyskoteki, sygnały instalacji alarmowych, handlowych punktów obwoźnych oraz sygnały dźwiękowe pojazdów uprzywilejowanych itd.

4.6.1. HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Uciążliwość hałasu przemysłowego zależy od ilości źródeł powstawania, czasu pracy tych urządzeń/zakładów, stopnia wytłumienia oraz wartości normatywnej dopuszczalnego poziomu hałasu na danym terenie. Na hałas przemysłowy składają się wszelkie źródła dźwięku znajdujące się na terenie zakładu. Różniamy:

- hałas punktowy - źródła hałasu znajdują się na zewnątrz budynków, są to np. wentylatory, sprężarki i inne urządzenia umieszczone na otwartej przestrzeni;
- hałas wtórny - źródła hałasu znajdują się wewnątrz budynków (np. produkcyjnych), gdzie hałas emitowany przez maszyny i urządzenia dostaje się do środowiska przez ściany, strop, drzwi i okna;
- hałas dodatkowy - źródła hałasu znajdują się na zewnątrz budynków i są spowodowane przez obsługę transportową zakładów (transport kołowy) oraz prace dorywcze wykonywane poza budynkami zakładów (np. remonty).

Na terenie miasta funkcjonują firmy, warsztaty, podmioty gospodarcze, jednostki handlu detalicznego, osoby fizyczne, których działalność kształtuje klimat akustyczny terenów bezpośrednio z nimi sąsiadujących. Ze względu na coraz to nowsze technologie oraz zaostrzające się przepisy prawne hałas związany

z przemysłem na terenie miasta nie jest uciążliwy, poza przypadkiem w rejonie działalności gospodarczej na drodze słupskiej.

4.6.2. HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach niebędących drogami kolejowymi, w tym po torach tramwajowych. Jest to hałas typu liniowego. Stały wzrost ilości pojazdów oraz natężenia ruchu komunikacyjnego spowodował, że zagrożenie hałasem komunikacyjnym jest dużo większe niż hałasem przemysłowym.

Przez miasto Lębork przebiega odcinek drogi o zasięgu krajowym (nr 6) oraz wojewódzkim nr 214. Na terenie miasta zlokalizowano dwa punkty pomiarowe natężenia ruchu na drodze wojewódzkiej wykonane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku. Niestety nie ma aktualnych danych dotyczących natężenia ruchu na drogach powiatowych oraz gminnych. Należy jednak spodziewać się, że będzie on mniejszy niż na drodze wojewódzkiej.

Tabela 10. Wyniki pomiarów średniego dobowego ruchu pojazdów na odcinkach drogi wojewódzkiej w Lęborku

NR DROGI	NAZWA ODCINKA	POJ. SAMOCHOD. OGÓŁEM	RODZAJOWA STRUKTURA RUCHU POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH (2010 r.)						
			MOTOCYKLE	SAMOCHODY OSOBOWE, MIKROBUSY	LEKKIE SAMOCHODY CIĘŻAROWE (DOSTAWCZE)	SAMOCHODY CIĘŻAROWE		AUTOBUSY	CIAGNIKI ROLNICZE
						BEZ PRZY-CZEPY	Z PRZY-CZEPĄ		
214	Lębork /GR.M/ - Lębork /SK. z DK 6/	9 312	140	8 437	447	102	112	65	9
214	Lębork /SK. z DK 6/ - Lębork /GR.M/	14 542	175	12 853	1 018	175	175	131	15

źródło: http://zdw-gdansk.pl/pl/184/opis_sieci_drog/ (dn. 29.01.2013)

Pod pojęciem hałasu kolejowego rozumie się hałas powstający w wyniku eksploatacji linii kolejowych. W porze nocnej hałas pochodzący od linii kolejowej może przekraczać dopuszczalną wartość 50dB w odległości do około 80m od osi torów. Lokalnie mogą wystąpić niekorzystne zmiany ze względu na stan infrastruktury (torowiska), prędkości przejazdu, rodzaju taboru kolejowego, stanu taboru kolejowego, położenia torowiska (nasyp, wąwóz, teren płaski).

W związku z restrukturyzacją PKP i ograniczeniem ilości przejazdów oraz likwidacją niektórych połączeń widoczne jest ograniczenie emisji hałasu pochodzącego z infrastruktury kolejowej.

Z uwagi na brak lotniska na terenie miasta Lęborka i gmin ościennych, nie występują tu problemy związane z oddziaływaniem hałasu lotniczego w środowisku. Utworzone w ostatnim dziesięcioleciu korytarze powietrzne dla krajowego i międzynarodowego lotniczego ruchu pasażerskiego nie wpływają na klimat akustyczny na terenie miasta.

4.7. ODZIAŁYWANIA PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe. Stacje i linie elektroenergetyczne mogą być także źródłem hałasu uciążliwego dla otoczenia.

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radio-komunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten

i na wysokości ich zainstalowania. Ze względu na powszechność używania przez mieszkańców telefonów komórkowych, ważnym zagadnieniem jest zapewnienie prawidłowych parametrów ich funkcjonowania (wyeliminowanie problemów z „zasięgiem” poszczególnych sieci). Należy zwrócić uwagę na taką lokalizację infrastruktury telekomunikacyjnej (przede wszystkim stacji bazowych), by minimalizować jej wpływ na estetykę i harmonię krajobrazu. Liczbę stacji bazowych należy ograniczać do absolutnego minimum niezbędnego dla zachowania prawidłowych parametrów, a urządzenia różnych operatorów powinny być lokowane na tych samych masztach.

Istotnym źródłem promieniowania elektroenergetycznego na terenie miasta jest linia 400 kV łącząca elektrownie „Dolna Odra” i „Bełchatów” przebiegająca w relacji Słupsk - Lębork - Żarnowiec - Wejherowo - Gdańsk - Malbork - Kwidzyn. Ponadto w Lęborku znajduje się stacja transformatorowo-rozdzielcza, z której wyprowadzona jest sieć linii 110 kV. Linie te doprowadzają energię do Głównych Punktów Zasilających (GPZ), w których następuje zamiana napięcia ze 110 kV na 15 kV. Z GPZ wyprowadzone są linie napowietrzne i kablowe o napięciu 15 kV do Punktów Zasilających (PZ), w których następuje zmiana napięcia na 0,4 kV i pod takim napięciem energia jest dostarczana odbiorcom. Źródłami promieniowania elektromagnetycznego na obszarze miasta są również stacje telefonii komórkowej.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring pól elektromagnetycznych realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645).

W 2010 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku przeprowadził badania natężenia PEM w punkcie pomiarowym na al. Niepodległości w Lęborku. Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego wyniosła 0,20 V/m. We wskazanym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów wartości pól elektromagnetycznych.

4.8. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA¹⁶

Sieć wodociągowa w Lęborku jest dobrze rozwinięta. Z sieci wodociągowej korzystało w 2011 roku 99,2% mieszkańców. Natomiast długość sieci wodociągowej w 2011 r. wynosiła 92,1 kilometrów. Na niewielkich terenach nieobjętych siecią wodociągowa ludność prawdopodobnie zaopatruje się w wodę z własnych ujęć, tj. studni kopanych.

Tabela 11. Infrastruktura techniczna na terenie miasta Lęborka latach 2009-2011 - sieć wodociągowa

PARAMETR	JEDNOSTKA	2009	2010	2011
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	80,8	81,1	92,1*
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 699	2 745	2 777*
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 183,2	1 186,2	1 147,7

źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl oraz * Urząd Miejski w Lęborku

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców miasta odbywa się w oparciu o dwa ujęcia wody podziemnej. Szczegółowe informacje zawarte są w tabeli poniżej. Z uwagi na ukształtowanie terenu miasto jest podzielone na dwie strefy ciśnienia w sieci wodociągowej: wysoką i niską. Strefa niskiego ciśnienia obejmuje większą

¹⁶ źródło: Urząd Miejski w Lęborku

część miasta, zasilana jest grawitacyjnie z dwóch zbiorników wody czystej, zlokalizowanych na wierzchołku Wzgórza Czarotoryja, o łącznej pojemności 2800 m³. Strefa wysokiego ciśnienia zasilana jest za pomocą zestawu pompowego. Należy podkreślić fakt, iż nie występuje fizyczne rozdzielanie omawianych stref, w rzeczywistości oddziałują na siebie ustalając pewien stan sieci będący wypadkową warunków panujących w obydwu podsieciach. W ujmowanej wodzie wcześniej obserwowano ponadnormatywną zawartość związków żelaza oraz manganu. W celu poprawy jakości wody wybudowano nowoczesną zautomatyzowaną stację uzdatniania wody. Efektem końcowym procesu uzdatniania jest woda o bardzo dobrych parametrach jakościowych o minimalnej zawartości jonów żelaza oraz praktycznie pozbawiona jonów manganu.

Tabela 12. Charakterystyka ujęć wody miasta Łęborka

NAZWA UJĘCIA	LOKALIZACJA	RODZAJ	WYDAJNOŚĆ	OBSŁUGIWANE MIEJSCOWOŚCI
Dolina Łeby	północno-wschodni Łębork, rejon ul. 9 Maja	podziemne	400/610 m ³ /h	Łębork, Mosty, Nowa Wieś Łęborska
Okalice	12 km na południowy wschód od Łęborka	podziemne	70 m ³ /h	Łębork, Mosty, Nowa Wieś Łęborska

źródło: Urząd Miejski w Łęborku

Stopień skanalizowania miasta wyniósł w 2011 roku 92%, natomiast długość sieci - 64,6 km. Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania kształtowała się na poziomie 2 138 sztuk.

Sieć kanalizacji sanitarnej eksploatowana jest w oparciu o Komunalną Oczyszczalnię Ścieków w Łęborku. Oczyszczalnia zlokalizowana jest na ul. Pionierów 23 i obsługuje dodatkowo, poza miastem Łębork, miejscowości: Mosty, Nowa Wieś Łęborska, Cewice oraz Maszewo. Oczyszczalnia jest typu mechaniczno-biologicznego z podwyższonym usuwaniem związków azotu, fosforu. Dodatkowo spełnia standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 100\ 000$ RLM. Jej aktualne obciążenie [RLM] wynosi 74 219, a przepustowość 10 167 m³/d. Obecnie do oczyszczalni dociera 7 478 m³ ścieków na dobę. W oczyszczalniach ścieków na terenie miasta średnio wytwarzane jest około 907 tsm*/rok osadów ściekowych. Osady ściekowe stosowane są w rolnictwie do rekultywacji terenów na cele inne niż rolne. Są również składowane i kompostowane. W związku z tym, iż sieć kanalizacyjna obejmuje praktycznie cały teren, w mieście nie istnieje przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Tabela 13. Charakterystyka oczyszczalni ścieków z terenu miasta Łęborka

PRZEPŁYW [m ³ /dobę]	ZAWARTOŚĆ [mg/dm ³ /rok]			ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ [t/rok]			ODBIORNIK OCZYSZCZONYCH ŚCIEKÓW
	BZT ₅	ChZT_Cr	ZAWIESINA OGÓLNA	BZT ₅	ChZT_Cr	ZAWIESINA OGÓLNA	
7 436	2,85	31,65	4,35	7,73	85,9	11,81	Łeba

źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 roku, WIOŚ Gdańsk

4.9. GOSPODARKA ODPADAMI

Odpady komunalne zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21) to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców od-

padów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych; zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanymi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości. Odpady komunalne wytwarzane są przede wszystkim przez gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury (handel, usługi i rzemiosło, targowiska, szkolnictwo itp.). W 2011 roku na terenie miasta zebrano łącznie 11 862 Mg¹⁷. Z tego 6 184,9 Mg odpadów zostało odzyskanych na składowisku w Czarnówku, a 5 161,3 Mg unieszkodliwionych.

Tabela 14. Zestawienie ilości odpadów selektywnie zebranych z terenu miasta Lęborka [Mg/rok]

RODZAJ ODPADÓW	2011 [Mg]
Szkło	159,25
Tworzywa sztuczne	123,45
Makulatura	2,71
Odpady niebezpieczne	24,4
Odpady wielogabarytowe	19,0
Odpady organiczne	205,5
Metale	119,6
Razem	653,91

źródło: Urząd Miejski w Lęborku

Miasto Lębork nie posiada czynnych instalacji przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Obecnie na terenie miasta nie ma wysypiska odpadów komunalnych. Składowiska odpadów komunalnych w mieście zlikwidowane zostało w 1994 roku. Wszystkie odpady komunalne z terenu miasta są aktualnie unieszkodliwiane na składowisku zlokalizowanym w miejscowości Czarnówko w gminie Nowa Wieś Lęborska. Odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych prowadzony jest w sortowni odpadów zlokalizowanej na terenie ZZO w Czarnówku. Do sortowni dowożone są odpady z selektywnej zbiórki odpadów (systemu workowego i pojemnikowego). W sortowni odpady są doczyszczane, rozdzielane na poszczególne rodzaje surowców, prasowane i przygotowywane do odbioru. Miasto Lębork nie planuje budowy nowej instalacji od odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Dodatkowo na terenie Lęborka odzysk prowadzą również prywatne punkty skupu surowców wtórnych. W obrębie miasta funkcjonują również zakłady prowadzące odzysk odpadów wytwarzanych we własnym zakresie.

Do 2013 roku ok. 90% mieszkańców miasta miało możliwość segregacji odpadów poprzez ustawione na osiedlach miasta pojemniki (typu dzwony o pojemności 3,5 m³, ok. 60 szt.) na szkło, plastik i puszki metalowe. Przeprowadzane są również okresowe akcje zbiórki odpadów wielkogabarytowych lub sprzętu AGD w obrębie miasta. Ponadto w ramach umów zawieranych przez mieszkańców z firmami wywozowymi jest możliwość zakupu odpowiedniego worka lub kupna-dzierżawy stosownego pojemnika do segregacji różnego rodzaju odpadu we własnym zakresie oraz odbioru wysegregowanego odpadu przez firmę wywozową zgodnie z umową. Od 2013 roku planowane jest przejęcie przez miasto obowiązku zorganizowania systemu odbioru, w tym selektywnej zbiórki większości odpadów komunalnych od mieszkańców gminy, zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. Obecnie trwają przygotowania do wdrożenia w gminie nowego systemu.

Na terenie miasta za utrzymanie czystości i porządku (tj. odbiór odpadów, opróżnianie i wymianę koszy, transport nieczystości oraz utrzymanie czystości i porządku w miejscach publicznych) odpowiada Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej, tj. jednostka budżetowa w Lęborku. Realizuje on i zleca ewentualnym podwykonawcom niektóre zadania w zakresie utrzymania czystości i porządku w mieście na terenach komu-

¹⁷ źródło: Urząd Miejski w Lęborku

nalnych, placach, skwerach, ulicach gminnych itp. Natomiast prywatne podmioty posiadające stosowne zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu miasta Łęborka to:

- REMONDIS Sp. z o.o. ul. Zawodzie 16, 02-981 Warszawa, Oddział w Łęborku ul. Kossaka 91-95, 84-300 Łębork;
- Usługi Komunalne i Transportowe Zbigniew Naczek, Osowo Łęborskie 24 A, 84-312 Cewice;
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „AGORA-1” Sp. z o.o., ul. Kossaka 81, 84-300 Łębork;
- „ELWOZ” Sp. z o.o. Oddział Sierakowie, ul. Słupska 2, 83-340 Sierakowice;
- Mechanika-Blacharstwo Kazimierz Szur, ul. Wierzbowa 1, 84-300 Łębork;
- Przedsiębiorstwo Składowania I Przerobu Odpadów Sp. z o.o. Czarnówko 34, 84-351 Nowa Wieś Łęborska;
- LUKAS, ul. Zwycięstwa 7, 84-300 Łębork;
- Usługi Transportowe i Komunalne Władysław Barzowski, Runowo 10, 76-230 Potęgowo;
- PHU ARTAS Grzegorz Marzęcki, ul. Czołgistów 34d/1, 84-300 Łębork;
- PHU DAREX Dariusz Żynda, ul. Pomorska 3M, 84-300 Łębork;
- MAR-POL Marcin Zbigniew Ochoński, Cetki 5, 87-500 Rypin;
- AQUA-EXPRES Ryszard Milczarek, ul. Cicha 2/15, 77-330 Czarne.

Obowiązek eliminacji ze środowiska wyrobów zawierających azbest wynika z przyjętego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Szczegółowe informacje na temat wyrobów zawierających azbest na terenie miasta znajdują się w Programie Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest z terenu miasta Łęborka oraz w aktualnej inwentaryzacji wyrobów azbestowych z terenu miasta z 2011 roku.

Okresowo wykrywane są 1-2 dzikie wysypiska głównie w rejonie wyrobisk po glinie, które są likwidowane na bieżąco przez jednostki komunalne lub przez właściciela terenu. Koszt usuwania dzikich wysypisk to ok. 25 tys. zł rocznie.

W 2011 roku wydano jedną decyzję (OŚG.6236.17.2011.R) nakazującą osobie fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą bez wymaganego zezwolenia usunięcie zgromadzonych odpadów złomu z punktu skupu przy ul. Słupskiej w Łęborku.

4.10. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Edukacja ekologiczna na terenie miasta Łęborka prowadzona jest głównie w placówkach oświatowych. System kształcenia uczniów i studentów nastawiony jest na wykształcenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej. We wszystkich szkołach realizowane są programy ekologiczne, zgodnie z Polską Strategią Edukacji Ekologicznej. Realizując takie programy szczególną uwagę zwraca się na prowadzenie lekcji terenowych: obserwacji i prostych badań w terenie. Ukazuje się efekty zarówno negatywnej jak i pozytywnej działalności człowieka w środowisku, jako drogi właściwego i realnego rozwiązywania problemów ekologicznych. W szkołach średnich i na uczelniach wśród celów nauczania pojawiają się zagadnienia dotyczące wiedzy o środowisku i relacjach w nim zachodzących, złożoności procesów, którym podlega środowisko i konieczności zachowania równowagi ekologicznej.

Miasto współpracuje również z jednostkami samorządowymi, szkołami, stowarzyszeniami (LOT, PTTK, ZHP itp.) w zakresie przedsięwzięć proekologicznych, organizując festyny, rajdy oraz maraton ekologiczny. Organizowane są także imprezy edukacyjno-ekologiczne z udziałem MDK, MZGK i Nadleśnictwa. Są to akcje pod tytułem „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”, „Nie pal śmieci”, „Sadzonki za makulaturę”, ochrona kasztanowców itp. Ponadto Urząd dokonuje zakupu materiałów promocyjnych, plakatów i ulotek okolicznościowych oraz okresowo wydaje publikacje informacyjno-edukacyjne w prasie lokalnej dla mieszkańców miasta.

4.11. GŁÓWNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA - PODSUMOWANIE

Zagrożenia środowiska mogą mieć charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń jest ściśle związana ze specyfiką danego obszaru, tj. rozwojem gospodarczym w powiązaniu z warunkami fizyczno-geograficznymi. Główne zagrożenia środowiska na terenie miasta związane są z działalnością człowieka oraz z wykorzystywaniem i przetwarzaniem zasobów przyrody. Źródłem presji na środowisko są poszczególne dziedziny gospodarki oraz codzienne bytowanie mieszkańców.

Główne zagrożenia naturalne na terenie miasta Lęborka mogą dotyczyć wystąpienia powodzi i lokalnych podtopień - zagrożenie to dotyczy głównie terenów Pradoliny Redy-Łeby. Lokalne podtopienia są często skutkiem działalności człowieka, powoduje je m.in. podnoszenie rzędnych działek budowlanych, zasypywanie rowów melioracyjnych, czy uszkodzanie drenów.

Wśród zagrożeń antropogenicznych istotnym problem dla miasta stanowi emisja niska zanieczyszczeń powietrza. Wśród technologii ogrzewania mieszkań w mieście Lęborku nadal duży udział stanowią piece centralnego ogrzewania opalane węglem i drewnem. Gospodarstwa domowe wyposażone są w indywidualne systemy grzewcze na tradycyjne paliwo, co znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki, benzo(a)pirenu i pyłu w powietrzu w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji związany jest z wykorzystywaniem węgla, jako głównego paliwa do wytwarzania ciepła w gospodarstwach domowych zaopatrywanych z indywidualnych systemów grzewczych.

Na terenie miasta zlokalizowanych jest kilka większych zakładów przemysłowych, które mogłyby wpływać na pogorszenie stanu jakości środowiska. Przede wszystkim są to zakłady legitymujące się pozwoleniami zintegrowanymi. Zakłady zlokalizowane na terenie miasta w pierwszej kolejności oddziałują negatywnie na powietrze atmosferyczne, potem na wody powierzchniowe i gleby.

System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla środowiska głównie z tytułu transportu drogowego i jest związany z emisją spalin, generowaniem hałasu, degradacją walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ponadto drogi są też potencjalnym źródłem zanieczyszczenia ropopochodnymi i metalami ciężkimi pasów terenów położonych wzdłuż dróg. Największe zagrożenie hałasem i emisją spalin na terenie miasta występuje wzdłuż odcinków drogi wojewódzkich i drogi krajowej.

Istotnym problemem jest presja urbanizacyjna. Zbyt szybki i źle zaplanowany rozwój budownictwa mieszkaniowego może przyczynić się do degradacji ważnych przyrodniczo obszarów.

5. PRIORYTETY, CELE I ZADANIA PROŚRODOWISKOWE

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju miasta wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie zobiektywizowanego wyboru priorytetów i celów na podstawie znaczących aspektów środowiskowych, które występują na terenie miasta Lęborka.

Po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie miasta oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne, uchwały) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych, które w dużej mierze są zbieżne z priorytetami dla województwa pomorskiego. Wyodrębnione zostały cztery główne priorytety:

- Priorytet pierwszy – Ochrona wód, gleb i powietrza, w celu minimalizacji zagrożeń dla życia i zdrowia człowieka.
- Priorytet drugi – Optymalizacja w wykorzystaniu zasobów naturalnych i energii.
- Priorytet trzeci – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego miasta wraz z racjonalnym użytkowaniem zasobów środowiska.
- Priorytet czwarty – Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska i rozwój edukacji ekologicznej.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Cele wyznaczają stan, jaki należy osiągnąć w horyzoncie czasowym. Cele systemowe są identyfikowane na podstawie analizy obszarów problemowych występujących na danym terenie. W przypadku tym stan negatywny zostaje przekształcony na stan pozytywny. Cele środowiskowe powinny charakteryzować się tym, że są: specyficzne, mierzalne, akceptowalne, realistyczne i terminowe. Natomiast zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie miasta Lęborka.

5.1. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA

5.1.1. ZASOBY PRZYRODY

Objęcie prawną ochroną wartościowych obiektów i obszarów ma na celu: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami przez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przyczyni się do podniesienia wartości przyrodniczej terenu.

W ostatnich latach obserwuje się intensywne działania termomodernizacyjne. W ich efekcie zostaje ograniczona liczba miejsc gniazdowania ptaków pełniących ważne ogniwo w systemie przyrodniczym miasta. Prace termomodernizacyjne często prowadzone są w okresie lęgowym ptaków, co skutkuje wysoką śmiertelnością młodych osobników. Takie prace powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków, dodatkowo należy zakładać budki lęgowe dla ptaków by w przyszłości miały miejsce do wyprowadzania kolejnych lęgów.

Zrównoważone użytkowanie lasów należy realizować poprzez gospodarkę leśną prowadzoną zgodnie z wymaganiami ochrony przyrody. Trwale zrównoważona gospodarka leśna, to działalność zmierzająca do ukształtowania takiej struktury lasów i wykorzystania ich w taki sposób i w tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego i żywotności. Wszelkie zabiegi techniczno-leśne powinny uwzględniać konieczność zachowania bogactwa gatunkowego i strukturalnego lasu. Należy dążyć do renaturyzacji lasów silnie przekształconych gospodarką leśną, a ekosystemy zbliżone do naturalnych przynajmniej częściowo objąć ochroną bierną. Planując skład

gatunkowy nowych drzewostanów należy uwzględniać skład gatunkowy zbiorowiska roślinnego stanowiącego potencjalną roślinność naturalną na odpowiednich siedliskach. Pełnią one funkcje rekreacyjne, klimatotwórcze i ochronne.

Planowane powinny być również działania edukacyjne w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody skierowane będą do całego społeczeństwa, a szczególnie do właścicieli posesji prywatnych, w tym lasów, zadrzewień i użytków rolnych.

5.1.2. ZASOBY WODNE

Za priorytetowe działanie wpływające na jakość wód powierzchniowych i podziemnych w mieście Łębork należy uznać rozwój systemu sieci wodno-kanalizacyjnej w tym kanalizacji sanitarnej. Część z zaplanowanych działań polegała będzie na jednoczesnej budowie kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, co jest uzasadnione z ekonomicznego i środowiskowego punktu widzenia.

Zagrożenie dla wód podziemnych stanowią „dzikie” wysypiska odpadów komunalnych. Istniejące „dzikie” wysypiska należy sukcesywnie likwidować i rekultywować. Powstawaniu „dzikich” składowisk odpadów będzie zapobiegać objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów.

Istotne znaczenie mają działania związane z optymalizacją zużycia wody, zarówno do celów bytowych, jak i gospodarczych. Optymalizacja zużycia wody będzie prowadzona poprzez zapobieganie stratom wody na przesyle (rozbudowa sieci wodociągowej) i oszczędne korzystanie z wody przez użytkowników indywidualnych.

5.1.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Należy promować działania zmniejszające straty ciepłe w budynkach (izolacja cieplna, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej). Termomodernizacja prowadzona zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej pozwoli na redukcję zużycia energii i ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Zastąpienie kotłów starej generacji opalanych węglem na nowoczesne kotły retortowe (na węgiel) lub kotłownie wykorzystujące bardziej ekologiczne nośniki energii daje wymierne korzyści dla środowiska takie, jak: zmniejszenie emisji związków siarki do atmosfery oraz likwidacja odpadu pyłu powstającego podczas spalania węgla. Zmiana nośnika energii pozwoli na ograniczenie zagrożenia ze strony niskiej emisji, głównie na ograniczenie zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀. Ponadto tam gdzie jest to możliwe należy propagować korzystanie z sieci ciepłowniczej miasta.

Podjęcie działań w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko dróg biegnących przez teren miasta, powinno dotyczyć przede wszystkim:

- prowadzenia odpowiedniego planowania przestrzennego, mającego na celu minimalizację uciążliwości komunikacyjnych;
- zwiększenia zakresu wykorzystania urbanistycznych i budowlanych środków ochrony przed hałasem (ekrany i przegrody akustyczne, zadrzewienia i zakrzewienia, dźwiękochłonne elewacje i szyby w budownictwie);
- poprawy standardów technicznych dróg poprzez wymianę ich nawierzchni, usprawnienie ruchu, odpowiednie poszerzenie pasów drogowych i ich odpowiednie zagospodarowanie (wprowadzanie zieleni, a w szczególnych przypadkach także ekranów akustycznych);
- promocji transportu publicznego oraz podniesienia standardu świadczonych usług;
- intensyfikacji transportu rowerowego - budowa infrastruktury sieci ścieżek rowerowych;
- propagowania systemu przewozów kombinowanych, np. rower z innymi środkami lokomocji.

5.3.4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Niezbędnym warunkiem realizacji celów w zakresie ochrony i poprawy jakości środowiska oraz racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych jest dobrze zorganizowany system edukacji ekologicznej.

Konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do: dzieci oraz osób dorosłych i różnych grup zawodowych (organizatorów turystyki, przedsiębiorców). Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem realizowanym w formalnym systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe. System kształcenia uczniów powinien być nastawiony na wykształcenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej oraz zwrócenie uwagi na najistotniejsze w gminie problemy związane z ochroną środowiska.

Najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na jego stan. Edukacja społeczeństwa powinna pomóc w ukształtowaniu właściwego stosunku do otaczającego środowiska naturalnego, doprowadzić do jego większego poszanowania i zachęcić do wprowadzania zdrowego trybu życia.

Należy również podjąć działania na rzecz sprawnego pozyskiwania i dystrybucji informacji o środowisku poprzez tworzenie rejestrów informacji środowiskowych. Udostępnianie informacji będzie pomocne przy stymulowaniu proekologicznych zachowań społeczności lokalnej.

5.2. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA LATA 2013-2020

W harmonogramie działań na lata 2013-2020 ujęto poszczególne zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów, wraz z szacunkowymi kosztami realizacji zadania w poszczególnych latach, potencjalnymi źródłami finansowania zadania oraz jednostką odpowiedzialną za realizację zadania.

**PIORYTET PIERWSZY: OCHRONA WÓD, GLEB I POWIETRZA, W CELU MINIMALIZACJI ZAGROŻEŃ
DLA ŻYCIA I ZDROWIA CZŁOWIEKA**

Cele środowiskowe:

1. Zapewnienie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz wysokiej jakości wody.
2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawa jakości powietrza.
3. Ograniczenie zrzutu nieczystości do środowiska naturalnego.

Tabela 15. Lista zadań przewidzianych do realizacji w ramach priorytetu pierwszego Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka

L.P.	ZADANIE	JEDNOSTKA OD- POWIEDZIALNA	SZACUNKOWE NAKŁADY [zł]	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
1.	Przebudowa dróg w gminie w tym kanalizacji deszczowej w rejonie ulicy Poznańskiej i sąsiednich ulic oraz pozostałych dróg gminnych	Gmina Lębork	7 550 000	środki własne, dotacje	2013-2014
2.	Budowa i przebudowa systemu odprowadzania wód opadowych i roztopowych w gminie	Gmina Lębork	2 165 009	środki własne, dotacje	2013
3.	Lokalny transport zbiorowy - wymiana / zakup autobusów i wyposażenia, w tym projekt „Gazela”	Gmina Lębork	1 000 000 / rok	środki własne, środki zewnętrzne	2013-
4.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w gminie, w tym uzbrajanie w sieci wodociągowe, kanalizację sanitarną i deszczową nowych ulic i osiedli np. Lębork - Wschód itp.	Gmina Lębork	1 000 000 / rok	środki własne, środki MPWiK, środki zewnętrzne	2013-
5.	Rozbudowa systemu segregacji odpadów w rejonie miasta Lęborka	Gmina Lębork	50 000	środki własne, środki zewnętrzne w tym środki PSIPO	2013
6.	Wdrażanie nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie	Gmina Lębork	2 000 000/ rok	środki własne, środki zewnętrzne w tym środki PSIPO	2013-
7.	Utrzymanie czystości i porządku w gminie, w tym zakup koszy i likwidacja dzikich wysypisk itp.	Gmina Lębork	1 200 000/ rok	środki własne, środki MZGK	2013-2020
8.	Działania przeciwpowodziowe, w tym konserwacja rowów melioracyjnych i dofinansowanie ochrony wałów w obrębie cieków wodnych w gminie	Gmina Lębork	20 000 / rok	środki własne, środki MZGK, ZMiUW, RZGW	2013-
9.	Dofinansowanie usuwania wyrobów azbestowych w gminie zgodnie z programem	Gmina Lębork	20 000 / rok	środki własne, środki inwestora, środki WFOŚiGW, NFOŚiGW	2013-202
10.	Wymiana starych oraz wykonanie nowych przyłączy wodno-kanalizacyjnych do posesji prywatnych, w tym likwidacja zbiorników bezodpływowych w gminie	Gmina Lębork	25 000/ rok	środki MPWiK, środki zewnętrzne	2013-2020
11.	Opracowania proekologiczne, w tym programy, plany, projekty, ekspertyzy, raporty, opinie specjalistyczne itp.	Gmina Lębork	15 000 / rok	środki własne	2013-

źródło: opracowanie własne

PIORYTET DRUGI: OPTIMALIZACJA W WYKORZYSTANIU ZASOBÓW NATURALNYCH I ENERGII

Cele środowiskowe:

1. Zniwelowanie emisji ciepła do środowiska.
2. Zwiększenie udziału energii pozyskanej ze źródeł odnawialnych.
3. Racjonalizacja zużycia energii, wody i surowców.

Tabela 16. Lista zadań przewidzianych do realizacji w ramach priorytetu drugiego Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka

L.P.	ZADANIE	JEDNOSTKA OD- POWIEDZIALNA	SZACUNKOWE NAKŁADY [zł]	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINAN- SOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
1.	Budowa elektrociepłowni opalanej biomasą - zmiana systemu ciepłowniczego miasta Lęborka	Gmina Lębork	39 520 029	środki własne, dotacje SPPW	2013-2015
2.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Lęborku (5 szt.)	Gmina Lębork	300 000	środki własne, środki zewnętrzne	2013
3.	Stopniowa wymiana ulicznych lamp oświetleniowych na bardziej proekologiczne i energooszczędne np. w ramach projektu „Sowa”	Gmina Lębork	50 000 / rok	środki własne, środki zewnętrzne	2013-
4.	Sukcesywna wymiana starych systemów grzewczych na proekologiczne, w tym OZE np. solary, pompy ciepła, piece gazowe itp.	Gmina Lębork	35 000	środki własne, środki inwestora, środki zewnętrzne	2013
5.	Sukcesywna modernizacja, w tym wymiana starych przyłączy sieci c.o. do miejskiej kotłowni rejonowej KR-1 w Lęborku	Gmina Lębork	30 000 / rok	środki Sp.MPEC	2013-2020

źródło: opracowanie własne

PIORYTET TRZECI: OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO MIASTA WRAZ Z RACJONALNYM UŻYTKOWANIEM ZASOBÓW ŚRODOWISKA

Cele środowiskowe:

1. Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej i ochrony przyrody.
2. Ochrona cennych przyrodniczo obszarów miasta.
3. Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie miasta Lęborka.

Tabela 17. *Lista zadań przewidzianych do realizacji w ramach priorytetu trzeciego Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka*

L.P.	ZADANIE	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	SZACUNKOWE NAKŁADY [zł]	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
1.	Sukcesywna inwentaryzacja zieleni miejskiej w Lęborku, w tym w obrębie parków, dróg gminnych i powiatowych	Gmina Lębork	50 000	środki własne, środki MZGK, dofinans. powiatu	2013-
2.	Rozbudowa ścieżek rowerowych w ramach modernizacji i budowy dróg w gminie, w tym powiatowych	Gmina Lębork	25 000 / rok	środki własne, środki MZGK, dofinans. powiatu	2013-
3.	Utrzymanie terenów zieleni miejskiej, w tym pielęgnacja, nasadzenia, przebudowa parku i lasu komunalnego itp.	Gmina Lębork	900 000 / rok	środki własne, środki MZGK, środki zewnętrzne	2013-2020
4.	Wprowadzanie nowych form ochrony przyrody gminie, w tym pomniki, użytki ekologiczne itp.	Gmina Lębork	50 000	środki własne, środki MZGK	2013-
5.	Monitoring lokalny ochrony środowiska, w tym badania powietrza atmosferycznego w gminie	Gmina Lębork	13 000 / rok	środki własne	2013-
6.	Ochrona zwierząt i ograniczanie populacji bezdomnych zwierząt w gminie, w tym wyłapywanie, opieka, sterylizacja, kastracja itp.	Gmina Lębork	25 000 + 50 000/ rok	środki własne, środki MZGK	2013-2020

źródło: opracowanie własne

PIORYTET CZWARTY: AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA I ROZWÓJ EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Cele środowiskowe:

1. Kształtowanie prośrodowiskowych postaw wśród mieszkańców miasta Lęborka.
2. Pobudzenie odpowiedzialności mieszkańców za stan środowiska przyrodniczego miasta.
3. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta.

Tabela 18. Lista zadań przewidzianych do realizacji w ramach priorytetu czwartego Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka

L.P.	ZADANIE	JEDNOSTKA OD- POWIEDZIALNA	SZACUNKOWE NAKŁADY [zł]	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINAN- SOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
1.	Działania i akcje proekologiczne w gminie, edukacja ekologiczna mieszkańców itp.	Gmina Lębork	25 000 / rok	środki własne, środki MZGK, środki zewnętrzne	2013-2020

źródło: opracowanie własne

6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

6.1. WPROWADZENIE

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym programem. System ten powinien składać się z następujących elementów:

- zasady realizacji Programu;
- instrumenty zarządzania;
- monitoring;
- struktura zarządzania Programem;
- sprawozdawczość z realizacji Programu;
- harmonogram realizacji;
- działania w zakresie zarządzania.

Zarządzanie Programem odbywać się powinno z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania, zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

6.2. UCZESTNICY WDRAŻANIA PROGRAMU

Podstawową zasadą realizacji Programu Ochrony Środowiska powinna być zasada wykonywania zadań jednostek związanych z systemem zarządzania środowiskiem, świadomych istnienia Programu i ich uczestnictwa w nim. Można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w Programie z uwagi na pełnioną przez nie rolę. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem;
- podmioty realizujące zadania programu;
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu;
- społeczność jako główny podmiot odbierający wyniki wdrożenia programu.

Włączenie do procesu szerokiego grona uczestników zapewnia jego akceptację i równomierne obciążenie poszczególnych partnerów w postaci środków i obowiązków.

Bezpośrednim realizatorem programu będą podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez Program, jak również Urząd Miasta jako prowadzący inwestycje w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie. Podmioty te będą również przekazywały informacje w ramach monitoringu realizacji zadań Programu i efektów w środowisku. Bezpośrednim odbiorcą programu będzie społeczeństwo miasta.

6.3. INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU

Zarządzanie Programem będzie się odbywać z wykorzystaniem instrumentów, które pozwolą na jego weryfikację w oparciu o wyniki monitorowania procesów zachodzących w szeroko rozumianym otoczeniu realizowanej polityki ekologicznej miasta. Instrumenty służące realizacji Programu wynikają z ustaw Prawo ochrony środowiska, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o ochronie przyrody, ustawy o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Są to instrumenty prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

6.3.1. INSTRUMENTY PRAWNE

Do instrumentów prawnych należą:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane;
- decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami;
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych.

Ponadto bardzo ważnymi instrumentami służącymi właściwemu gospodarowaniu zasobami środowiska są raporty i przeglądy ekologiczne oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli pomiar stanu środowiska prowadzony zarówno w odniesieniu do badań jakości środowiska, jak też do ilości zasobów środowiskowych.

6.3.2. INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska (za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za zbieranie, transport i odzysk lub unieszkodliwianie odpadów komunalnych, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki);
- administracyjne kary pieniężne;
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna;
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy;
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych i in.

6.3.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Uzgodnienia instytucjonalne i konsultacje społeczne są ważnym elementem skutecznego zarządzania realizującego zasady zrównoważonego rozwoju. Wśród nich istnieje podział na dwie kategorie wewnętrzne: pierwsza dotyczy działań samorządów, druga polega na budowaniu powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem.

W pierwszym przypadku narzędziami są:

- doszkalcenie profesjonalne i systemy szkoleń;
- interdyscyplinarny model pracy;
- współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych.

W drugim:

- udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez systemy konsultacji i debat publicznych;
- prowadzenie kampanii edukacyjnych.

Narzędziami dla formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych są:

- środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty;
- strategie i plany działań;
- systemy zarządzania środowiskiem;
- ocena wpływu na środowisko;
- ocena strategii środowiskowych.

Narzędziami włączającymi mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju są:

- opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska);

- regulacje cenowe;
- regulacje użytkowania;
- ocena inwestycji;
- środowiskowe zalecenia dla budżetowania;
- kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.

Narzędziami dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków rozwoju zrównoważonego są:

- wskaźniki równowagi środowiskowej;
- ustalenie wyraźnych celów operacyjnych;
- monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Edukacja ekologiczna jest bardzo ważnym instrumentem społecznym wspomagającym wdrażanie Programów ochrony środowiska. Głównym jej celem jest kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw. W ciągu ostatnich dziesięciu lat obserwuje się znaczny rozwój edukacji ekologicznej, a w społeczeństwie potrzebę wiedzy na temat aspektów środowiskowych działań i produktów. Istotną rolę odgrywają tutaj pozarządowe organizacje ekologiczne i szkoły wszystkich szczebli. Ponadto ważny oddźwięk w społeczeństwie mają kampanie ekologiczne, które mają na celu uświadamianie i nagłaśnianie problemów ekologicznych społeczeństwu.

Szkolenia powinny być organizowane w szczególności dla:

- pracowników administracji;
- samorządów mieszkańców;
- nauczycieli szkół wszystkich szczebli;
- członków organizacji pozarządowych;
- dziennikarzy;
- dyrekcji i kadry zakładów produkcyjnych;
- właścicieli i pracowników gospodarstw rolnych.

Podstawą skuteczności działań edukacyjnych jest rzetelne informowanie społeczeństwa na temat stanu środowiska np. poprzez wydawanie ogólnodostępnych raportów o stanie środowiska. Istotne jest także komunikowanie się ze społeczeństwem przy podejmowaniu decyzji o działaniach inwestycyjnych mogących mieć wpływ na jakość środowiska.

6.3.4. INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Do instrumentów strukturalnych należą programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi. Strategia jest dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych (np. dotyczy rewitalizacji, rozwoju przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska, itd.).

6.4. MONITORING ŚRODOWISKA

Celem monitoringu jest ocena stanu środowiska (czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu) poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Wyniki prowadzonego monitoringu są również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Monitoring dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Badanie stanu środowiska realizowane jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, który z mocy ustawy koordynowany jest przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska. Sieci krajowe i regionalne koordynowane są przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, zaś sieci lokalne przez wojewódzkich

inspektorów ochrony środowiska w uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska. Skoordynowanie działań pozwala na szerokie i wszechstronne wykorzystanie wyników badań.

Głównym zadaniem sieci krajowych jest śledzenie w skali kraju trendów poszczególnych wskaźników jakości środowiska dla potrzeby realizacji polityki ekologicznej państwa.

W ramach sieci krajowych realizowane są również badania wynikające z zobowiązań międzynarodowych. Dane są gromadzone i przetwarzane na poziomie centralnym. Krajowe bazy danych zlokalizowane są w instytutach naukowo-badawczych sprawujących nadzór merytoryczny nad poszczególnymi podsystemami.

Sieci regionalne podzielone na międzywojewódzkie i wojewódzkie mają za zadanie udokumentowanie zmian zachodzących w środowisku w regionie czy województwie. Programy badań są specyficzne dla regionu tzn. ściśle powiązane z geograficzną, gospodarczą i ekologiczną charakterystyką danego obszaru. W praktyce inicjatywę odnośnie organizacji systemów regionalnych podejmują wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska. Ujęcie w programie istotnych problemów ekologicznych osiągane jest poprzez uzgadnianie programów z wojewodami.

Sieci lokalne funkcjonują w celu śledzenia i kontrolowania wpływu najbardziej szkodliwych źródeł punktowych lub obszarowych na lokalny poziom zanieczyszczeń. Tworzone są przez organy administracji państwowej, gminy oraz podmioty gospodarcze oddziaływujące na środowisko. Koordynacyjna rola WIOŚ realizowana jest poprzez uzgadnianie programów pomiarowych realizowanych w sieci lokalnej, jak również weryfikację uzyskanych danych pomiarowych. Natomiast decyzje obligujące podmioty gospodarcze do realizacji badań środowiska, na które mają znaczący wpływ wydawane są przez władze samorządowe.

W mieście Łębork monitoring jakości środowiska realizowany jest w ramach monitoringu regionalnego województwa pomorskiego i prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. W okresie wdrażania Programu, dane uzyskiwane z monitoringu jakości środowiska będą pomocne przy ocenie realizacji i aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.

Natomiast na szczeblu lokalnym przydatne będą również okresowe badania i monitoringu środowiska wykonane przez PSSE w Łęborku np. w zakresie badań powietrza, hałasu, wód itp.

6.5. KONTROLA, MONITORING I ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

6.5.1. KONTROLA I MONITORING PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu Ochrony Środowiska winien obejmować określenie stopnia wykonania działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Koordynator wdrażania Programu będzie oceniać, co dwa lata stopień wdrożenia. W latach 2013-2016 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych działań, a pod koniec 2016 roku nastąpi ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności. Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane cele i zadania na lata 2017-2024, z uszczegółowieniem działań na lata 2017-2020.

Ten cykl będzie się powtarzał co dwa lata, co zapewni uaktualnienie strategii krótkoterminowej czteroletniej i polityki długoterminowej ośmioletniej.

6.5.2. WDRAŻANIE I ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Program Ochrony Środowiska dla miasta wchodzi do realizacji na podstawie uchwały Rady Miasta. Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym Programem wymaga dużego zaangażowania administracji

samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Za realizację programu odpowiedzialne są władze miasta, które powinny wyznaczyć koordynatora wdrażania programu. Taką rolę, w imieniu Burmistrza, powinien pełnić wydział odpowiedzialny za ochronę środowiska (osoba odpowiedzialna za ochronę środowiska, np. Naczelnik Wydziału). Koordynator będzie współpracował ściśle z Burmistrzem i Radą Miasta Lębork, przedstawiając okresowe sprawozdania z realizacji programu.

Program będzie wdrażany przy udziale wielu partnerów, wśród których należy wymienić: poszczególne wydziały i referaty urzędu miasta, zakłady przemysłowe i podmioty gospodarcze, instytucje kontrolujące (WIOŚ w Gdańsku, WSSE w Gdańsku, Powiatowa SSE w Lęborku), mieszkańcy, organizacje pozarządowe, nauczyciele i inne. Wszystkie jednostki będą musiały ze sobą współpracować poprzez stałą wymianę informacji i wiedzy. Jednocześnie każdy z partnerów powinien być informowany o postępach we wdrażaniu Programu. W celu usprawnienia tych działań zaleca się opracować szczegółowy harmonogram spotkań partnerów uczestniczących we wdrażaniu Programu.

Bardzo ważna jest również współpraca z sąsiednimi gminami, bowiem zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę z sąsiednimi gminami, np. w zakresie gospodarki odpadami czy gospodarki wodno-ściekowej. Współpraca taka, oprócz pozytywnych efektów dla środowiska może przynieść także korzyści ekonomiczne.

6.6. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W tabeli 19 określono harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka.

Tabela 19. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka

ZADANIA	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Cele krótkoterminowe	2013-16				2017-20			
Cele długoterminowe	do 2020				do 2024			
Monitoring stanu środowiska	X	X	X	X	X	X	X	X
Monitoring polityki środowiskowej:								
– mierniki efektywności programu;			X		X		X	
– ocena realizacji celów krótkoterminowych;			X		X		X	
– raport z realizacji programu;			X		X		X	
– weryfikacja programu.					X			

źródło: opracowanie własne

6.7. MIERNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel Programu odnosi się wprost do zasobu środowiskowego.

Tabela 20. Mierniki realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Łęborka

KOMPONENTY ŚRODOWISKA	MIERNIK	WARTOŚĆ	ŹRÓDŁO DANYCH
POWIERTRZE ATMOSFERYCZNE HAŁAS PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE ZASOBY WODNE ŚRODOWISKO GLEBOWE	1. Poziom zanieczyszczenia powietrza według oceny rocznej	SO ₂ - A NO ₂ - A PM ₁₀ - C PM _{2,5} - A C ₆ H ₆ - A CO - A Pb - A As - A Cd - A Ni - A B/a/P - C O ₃ - C,D2	WIOŚ 2011
	2. Klasa jakości wód powierzchniowych (rz. Okalica) – ocena elementów fizykochemicznych – ocena elementów biologicznych – ocena stanu ekologicznego – ocena elementów hydromorfologicznych	poniżej dobrego stan umiarkowany stan umiarkowany stan dobry	WIOŚ 2011
	3. Długość sieci wodociągowej	92,1 km	Urząd Miasta 2012
	4. Długość sieci kanalizacyjnej	64,6 km	Urząd Miasta 2012
	6. Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	0,7	
	7. Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	99,2%	Urząd Miasta 2012
	8. Udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	92%	Urząd Miasta 2012
	9. Woda dostarczana gospodarstwom domowym	1 147,7 dam ³	BDL 2011
	11. Liczba czynnych eksploatacji złóż surowców mineralnych	3	PIG 2011
	13. Lesistość	17,9	BDL 2011
ZASOBY PRZYRODNICZE	14. Liczba pomników przyrody	20	Urząd Miasta 2012
	15. Liczba obszarów Natura 2000 w granicach administracyjnych miasta	0	natura2000.org.pl
EDUKACJA EKOLOGICZNA	16. Rodzaj prowadzonych działań edukacyjnych organizowanych przez miasto	różne akcje pro środowiskowe, zajęcia terenowe, warsztaty, konkursy	Urząd Miasta 2012

źródło: opracowanie własne

Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji programu mogą być brane pod uwagę również wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa. Wskaźniki te ze względu na ich opisowy charakter oraz trudności w definiowaniu ich wartości należy traktować jako fakultatywne.

Wskaźniki społeczno-ekonomiczne:

- poprawa stanu zdrowia obywateli, mierzona przy pomocy takich mierników jak długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności;
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce;
- coroczny przyrost netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych, poprawę jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawę jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej;
- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, trwałych zanieczyszczeń organicznych, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych);
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim hałasu komunikacyjnego;
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych;
- ograniczenie degradacji gleb, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury;
- wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów;
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

Wskaźniki aktywności państwa i społeczeństwa:

- kompletność regulacji prawnych i tempo ich harmonizacji z prawem wspólnotowym i prawem międzynarodowym;
- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli;
- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych;
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

6.8. OCENA I WERYFIKACJA PROGRAMU / SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Ocena realizacji celów i zadań ochrony środowiska winna być realizowana:

- co 4 lata ocena skuteczności realizacji polityki ekologicznej państwa z wykorzystaniem określonych mierników;
- co 2 lata ocena realizacji wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska sporządzonych w celu realizacji polityki ekologicznej państwa;
- ocena realizacji programów naprawczych poszczególnych komponentów środowiska przez organy inspekcji ochrony środowiska.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań Programu będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych oraz uzyskiwane efekty rzeczowe. Uzyskiwane efekty rzeczowe, zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm komponentów środowiska, dokonaną w ramach systemu monitoringu, ilustrować będą zaawansowanie realizacji Programu w skali rocznej i umożliwiać dokonywanie niezbędnych korekt na bieżąco.

W nawiązaniu do wykonywanych ocen realizacji celów i zadań ochrony środowiska oraz na podstawie Ustawy Prawo ochrony środowiska będą sporządzane 2 rodzaje raportów:

- raporty Rady Ministrów z realizacji polityki ekologicznej państwa przedkładane Sejmowi;

- sporządzane co 4 lata, na różnym szczeblu; raporty organów wykonawczych województwa, powiatu i gminy, z realizacji Programów Ochrony Środowiska przedkładane odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu i radzie gminy/miasta co 2 lata.

Do niniejszego Programu Ochrony Środowiska tyczy się obowiązek oceny wdrażania Programu poprzez opracowanie raportu przez organ wykonawczy miasta Lębork, który powinien być przedkładany Radzie Miasta Lęborka w cyklu dwuletnim.

6.9. UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O ŚRODOWISKU I REALIZACJI PROGRAMU

Duże znaczenie dla możliwości upowszechniania informacji o stanie środowiska i realizacji Programu daje nowelizowane ustawodawstwo stwarzające powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Obecnie informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest poprzez:

- publikacje Głównego Urzędu Statystycznego;
- publikacje Ministerstwa Środowiska;
- publikacje służb państwowych: Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcję Sanitarną;
- programy i plany strategiczne, opracowania jednostek samorządu terytorialnego;
- prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej;
- programy telewizyjne i radiowe;
- publikacje o charakterze edukacyjnym jednostek naukowo-badawczych;
- publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe;
- targi i giełdy ekologiczne;
- akcje i kampanie edukacyjne i promocyjne;
- Internet.

W celu popularyzacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie proponuje się zamieszczanie streszczenia Programu Ochrony Środowiska, które będzie bardziej dostępne dla mieszkańców miasta nieposiadających fachowej wiedzy z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska. Postanowienia powinno być dostępne, obok pełnego tekstu Programu na portalu internetowym Urzędu Miasta Lęborka oraz na oficjalnej stronie internetowej urzędu (Biuletynie informacji publicznej).

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania związane z poprawą ochrony środowiska są realizowane zarówno przez samorządy lokalne jak również przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, jednak zakres realizacji inwestycji samorządowych jest znacznie większy niż w sektorze gospodarczym. Zdolności inwestycyjne samorządów są znacznie ograniczone w stosunku do potrzeb. Wobec tego potrzebne jest poszukiwanie kapitału obcego na rynku.

Wdrażanie niniejszego Programu będzie możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska. Podstawowymi źródłami finansowania działań proekologicznych są: fundusze ekologiczne (obecnie 4 stopniowy system), fundacje i programy pomocowe, własne środki inwestorów, budżet miasta i budżet centralny.

7.1. ŚRODKI BUDŻETOWE

7.1.1. BUDŻET CENTRALNY

W obowiązującej klasyfikacji budżetowej nie wyodrębniono działu ochrona środowiska. Powoduje to, że dochody i wydatki budżetowe na ten cel są rozproszone po różnych częściach i działach budżetu, takich jak środki w układzie ministerstw i urzędów centralnych, środki z rezerw celowych, inwestycje finansowane z dotacji celowych na zadania własne samorządów, środki pochodzące z ekokonwersji długów zagranicznych. Niektóre wydatki na cele ekologiczne znajdują się w kompetencji innych ministerstw niż Ministerstwo Środowiska, a także Wyższego Urzędu Górniczego czy Polskiej Akademii Nauk.

7.1.2. BUDŻETY SAMORZĄDOWE

Na działania prowadzone w zakresie ochrony środowiska środki finansowe mogą pochodzić z budżetu miasta. Największa część wydatków mieści się w grupie wydatków ponoszonych z budżetu na gospodarkę komunalną. Źródłem tych wydatków są bieżące dochody miasta. Innym źródłem przychodu budżetu miasta na sfinansowanie komunalnego systemu gospodarki odpadami czy innych przedsięwzięć ochrony środowiska może być emisja obligacji komunalnych.

Powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej przestały istnieć z dniem 1 stycznia 2010 roku. Dysponentem środków finansowych tych funduszy był organ wykonawczy powiatu/ miasta. Obecnie środki finansowe, które dotychczas stanowiły powiatowy fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej stanowią odrębną pozycję w budżecie i muszą być wydatkowane na cele związane z ochroną środowiska. Źródła dochodów powiatowych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej stanowiły: środki z opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów, wpływy z opłat i kar za składowanie odpadów, wpływy z opłat za pozostałe gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych, a także wpływy z kar za naruszanie warunków korzystania ze środowiska. Z powiatowych funduszy finansowane były inwestycje o charakterze lokalnym, realizowane na terenie danego powiatu lub miasta na prawach powiatu.

7.2. KRAJOWE FUNDUSZE CELOWE

7.2.1. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Celem istnienia funduszy ekologicznych jest zapewnienie ciągłości finansowania przedsięwzięć proekologicznych niezależnie od sytuacji ekonomiczno-finansowej budżetu państwa. Fundusze stanowią najpopularniejsze źródło dotacji i preferencyjnych pożyczek dla podmiotów podejmujących działania proekologicznych. Wynika to z ilości środków jakimi dysponują fundusze, korzystnymi warunkami udostępniania środków

finansowych, uproszczonymi procedurami uzyskania wsparcia finansowego, regionalnego i lokalnego charakteru funduszy. Lokalny charakter funduszy sprawia, że różnią się one między sobą co do zasobności finansowej, priorytetów inwestycyjnych, koordynacji prac i systemu procedur.

W Polsce działają Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

7.2.1.1. NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) istnieje od 1989 roku. Jego misją jest wspieranie zrównoważonego rozwoju kraju, a także zadań i celów wynikających z polityki ekologicznej państwa. Narodowy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska działają na podstawie art. 400 Ustawy prawo ochrony środowiska. Fundusze te udzielają wsparcia w formie dotacji i pożyczek preferencyjnych.

O dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu mogą ubiegać się podmioty podejmujące realizację przedsięwzięć służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu finansowania przedsięwzięć określonych w ustawie.

7.2.1.2. WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W GDAŃSKU

Dominującą formą pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW w Gdańsku są oprocentowane pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach. Wysokość oprocentowania pożyczki wynosi od 0,5 do 1,0 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym, ale nie mniej niż 3% w stosunku rocznym i jest niezmienna w danym roku kalendarzowym. Okres kredytowania stosowany przy udzielaniu pożyczek wynosi do 6 lat. W przypadku pożyczek wyższych niż 5 mln zł Zarząd Funduszu może przedłużyć okres kredytowania, lecz nie dłużej niż o 4 lata. Pożyczka udzielona ze środków Funduszu może być częściowo umorzona, po spełnieniu określonych warunków.

Fundusz udziela również dotacji w formie pomocy bezzwrotnej - przeznaczonych głównie na realizację zadań o charakterze nie inwestycyjnym (edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, itp.). Standardowo wynoszą one do 50% kosztu całkowitego przedsięwzięcia, ale w uzasadnionych przypadkach poziom ten może być wyższy.

Kolejną propozycją są dopłaty do kredytów komercyjnych zaciąganych w bankach.

Dofinansowanie ze środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku udzielane jest na cele określone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r., Nr 25, poz. 150 ze zm.) zgodnie z listą przedsięwzięć priorytetowych ustaloną w oparciu o Politykę Ekologiczną Państwa i Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego oraz zgodnie z kryteriami wyboru przedsięwzięć i planem działalności Funduszu na kolejne lata oraz zasadami udzielania dofinansowania.

7.2.2. FUNDUSZ LEŚNY

W Lasach Państwowych tworzy się fundusz leśny stanowiący formę gospodarowania środkami na cele wskazane w ustawie o lasach. Fundusz leśny przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej. Środki funduszu leśnego mogą także być przeznaczone na: wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej, badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie planów urządzenia lasu, prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów leśnych, inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach.

Część środków funduszu leśnego przeznacza się na zalesianie gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Nadleśnictwa zasięgają opinii właściwych starostów w zakresie rocznego planu zalesiania gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

7.2.3. FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI

Fundusz Termomodernizacji utworzono w Banku Gospodarstwa Krajowego ustawą z dnia 18 grudnia 1998 r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Z dniem 19 marca 2009 weszła w życie ustawa z dnia 21 listopada 2008 roku o spieraniu termomodernizacji i remontów. Zastąpiła ona częściowo ustawę z dnia 18 grudnia 1998 roku o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Fundusz termomodernizacji i remontów to wydzielone z Budżetu Państwa środki finansowe, którymi zarządza Bank Gospodarstwa Krajowego, przeznaczone na wsparcie wszystkich uprawnionych podmiotów w realizacji działań mających na celu zmniejszenie zużycia energii i jej nośników w zasobach komunalnych i socjalno-bytowych.

Podstawowym celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjnej przy pomocy kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych. Pomoc ta zwana „premią termomodernizacyjną” stanowi źródło spłaty 25% zaciągniętego kredytu na wskazane przedsięwzięcia. Oznacza to, że realizując przedsięwzięcie termomodernizacyjne inwestor spłaca 75% kwoty wykorzystanego kredytu. Premia termomodernizacyjna przysługuje tylko inwestorom korzystającym z kredytu. Nie mogą z niej korzystać inwestorzy realizujący przedsięwzięcie termomodernizacyjne z własnych środków.

Przedsięwzięciem termomodernizacyjnym jest:

- ulepszenie, w wyniku, którego następuje zmniejszenie:
 - rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania i budynków służących do wykonywania przez jednostki samorządu terytorialnego zadań publicznych na potrzeby ogrzewania oraz podgrzewania wody użytkowej:
 - w budynkach, w których modernizuje się jedynie system grzewczy, co najmniej o 10%;
 - w budynkach, w których w latach 1985-2001 przeprowadzono modernizację systemu grzewczego, co najmniej o 15%;
 - w pozostałych budynkach, co najmniej o 25%;
 - co najmniej 25% rocznych strat energii pierwotnej w lokalnym źródle ciepła, tj.:
 - kotłowni lub węźle cieplnym, z których nośnik ciepła jest dostarczany bezpośrednio do instalacji ogrzewania i ciepłej wody w budynku;
 - ciepłowni osiedlowej lub grupowym wymienniku ciepła wraz z siecią ciepłowniczą o mocy nominalnej do 11,6 MW, dostarczającej ciepło do budynków;
- wykonanie przyłączy technicznych do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła w celu zmniejszenia kosztów zakupu ciepła dostarczanego do budynków, co najmniej o 20% w stosunku rocznym;
- zamiana konwencjonalnych źródeł energii na źródła niekonwencjonalne.

O premię termomodernizacyjną mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy, z wyjątkiem jednostek budżetowych i zakładów budżetowych:

- budynków mieszkalnych;
- budynków użyteczności publicznej wykorzystywanych przez jednostki samorządu terytorialnego;
- lokalnej sieci ciepłowniczej;
- lokalnego źródła ciepła;
- budynków zbiorowego zamieszkania, przez które rozumie się: dom opieki społecznej, hotel robotniczy, internat i bursę szkolną, dom studencki, dom dziecka, dom emeryta i rencisty, dom dla bezdomnych oraz budynki o podobnym przeznaczeniu.

Z premii będą mogli korzystać wszyscy inwestorzy bez względu na status prawny, np.:

- osoby prawne (np. spółdzielnie mieszkaniowe i spółki prawa handlowego);
- gminy, miasta;

- osoby fizyczne, w tym właściciele domów jednorodzinnych;
- wspólnoty mieszkaniowe.

Premię termomodernizacyjną przyznaje Bank Gospodarstwa Krajowego. Wniosek o przyznanie premii należy składać, wraz z wnioskiem kredytowym, w banku, w którym inwestor ubiega się o kredyt na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego. Formularz wniosku o przyznanie premii termomodernizacyjnej można otrzymać w banku, w którym inwestor złoży wniosek kredytowy. Podstawowym warunkiem formalnym ubiegania się o premię jest przedstawienie audytu energetycznego. Audyt taki powinien być dołączony do wniosku o przyznanie premii składanego wraz z wnioskiem kredytowym w banku kredytującym.

Kredyty na realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych z premią termomodernizacyjną są udzielane przez banki, które podpisały umowę o współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Są to: Bank BPH S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Bank DnB NORD Polska S.A., Bank Millennium S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A., Bank Poczty S.A., Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A., ING Bank Śląski S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy, Kredyt Bank S.A., Mazowiecki Bank Regionalny S.A., Nordea Bank Polska S.A., PKO BP S.A.

7.3. FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ

7.3.1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO NA LATA 2007-2013

Rada Ministrów przyjęła 29 listopada 2006 roku projekt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, który, zgodnie z projektem Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO), stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w NSRO celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Ponad 66% wydatków będzie przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych:

- Gospodarka wodno-ściekowa
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
- Drogowa i lotnicza sieć TEN-T
- Transport przyjazny środowisku
- Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
- Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej
- Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- Bezpieczeństwo energetyczne
- Kultura i dziedzictwo kulturowe
- Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
- Infrastruktura szkolnictwa wyższego
- Pomoc techniczna - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Pomoc techniczna - Fundusz Spójności
- Konkurencyjność regionów

Tryb pozakonkursowy obejmie zgodnie z projektem ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- duże projekty, których koszt całkowity przekracza 25 mln euro - w przypadku projektów dotyczących środowiska naturalnego oraz projektów o wartości powyżej 50 mln euro - w przypadku innych dziedzin, zatwierdzane przez Komisję Europejską.
- projekty systemowe - polegające na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów i jednostek;
- projekty indywidualne - określone w programie operacyjnym, zgłaszane przez beneficjentów imieniem wskazanych w programie operacyjnym;
- projekty pomocy technicznej.

Pozostałe projekty będą wybierane w drodze konkursu.

Tabela 21. Wykaz instytucji uczestniczących w realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA	OŚ PRIORYTETOWA	INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA
Ministerstwo Środowiska	I	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej *
	II	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej *
	III	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
	IV	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
	V	Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
Ministerstwo Transportu	VI	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
	VII	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
		Ministerstwo Gospodarki Morskiej
		Centrum Unijnych Projektów Transportowych
	VIII	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
		Ministerstwo Gospodarki Morskiej
Ministerstwo Gospodarki	IX	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
	X	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
		Instytut Paliw i Energii Odnawialnej
	XI	Instytut Nafty i Gazu
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	XII	Władza Wdrażająca Programy Europejskie
Ministerstwo Zdrowia	XIII	Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	XIV	Ośrodek Przetwarzania Informacji

*NFOŚiGW dla projektów powyżej 25 mln euro netto, WFOŚiGW dla projektów poniżej 25 mln euro netto

źródło: opracowanie własne

7.3.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

RPOWP jest jednym z 16 programów regionalnych, które są realizowane w ramach Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (SRK) oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013. Program ma za zadanie wspierać wzrost gospodarczy i zatrudnienie w regionie. Jego cele są realizowane w oparciu o współdziałanie z partnerami społecznymi i gospodarczymi, a środki UE mają za zadanie wspierać osiągnięcie założonych celów rozwojowych. Realizacja RPO przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności regionu i zwiększenia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Województwa Pomorskiego. W ramach programu wyznaczono 4 cele szczegółowe:

- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców;
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi;
- poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej;
- przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

Celem głównym osi priorytetowej 5 *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku* jest *Poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie zagrożeń ekologicznych*, który będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- poprawa funkcjonowania regionalnego systemu gospodarki odpadami;
- poprawa jakości infrastruktury gospodarki wodnej;
- usprawnienie systemu informacji o środowisku i zagrożeniach ekologicznych;
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- poprawa efektywności systemów wytwarzania i przesyłu energii.

7.3.3. FUNDUSZ LIFE+

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony przyrody. LIFE+ składa się z trzech komponentów, w ramach, których współfinansowane są projekty w zakresie:

- wdrażania Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej, w tym ochrony priorytetowych siedlisk i gatunków;
- ochrony środowiska, zapobiegania zmianom klimatycznym, innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony zdrowia i polepszania jakości życia oraz wdrażania polityki zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami;
- działań informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej w społeczeństwie, w tym kampanie na temat zapobiegania pożarom lasów oraz wymiany najlepszych doświadczeń i praktyk.

Program LIFE+ podzielony jest na trzy komponenty tematyczne:

- przyroda i różnorodność biologiczna;
- polityka i zarządzanie w zakresie środowiska;
- informacja i komunikacja.

Program LIFE+ zapewnia wsparcie finansowe w średniej wysokości 50% wartości projektu. Nabór wniosków ogłaszany jest raz do roku przez Komisję Europejską.

7.4. INSTYTUCJE I PROGRAMY POMOCOWE

7.4.1. AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA

Dopłaty do upraw roślin energetycznych: O płatność do upraw roślin energetycznych może ubiegać się rolnik, który:

- uprawia rośliny energetyczne przeznaczone do przetworzenia na produkty energetyczne i zawrze umowę na dostawę surowców energetycznych z zatwierdzonymi podmiotami skupującymi lub pierwszymi jednostkami przetwórczymi i ilości roślin dostarczonych do zatwierdzonej pierwszej jednostki przetwórczej lub zatwierdzonego podmiotu skupującego na podstawie umowy odpowiadają, co najmniej plonowi reprezentatywnemu albo
- uprawiane rośliny energetyczne wykorzystuje lub przetwarza w gospodarstwie na cele energetyczne w ilości odpowiadającej, co najmniej plonowi reprezentatywnemu.

Płatności do upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne przyznawane są, jeżeli zadeklarowana powierzchnia upraw wszystkich roślin energetycznych wynosi, co najmniej 0,3 ha. Rośliny uprawnione do uzyskania płatności do upraw roślin energetycznych:

- rośliny uprawiane na gruntach rolnych, będące przedmiotem umowy dostarczenia roślin energetycznych przeznaczonych do przetworzenia na produkty energetyczne:
 - jednoroczne rośliny (np. rzepak, rzepik, żyto, kukurydza, len włókniasty);
 - buraki cukrowe;
 - soja;
 - rośliny wieloletnie (np. róża bezkolcowa, ślaziołek pensylwański, miskant olbrzymi, topinambur, rdest sachaliński, mozga trzcinowata);
 - zagajniki drzew leśnych o krótkim okresie rotacji (np. wierzba energetyczna);
- rośliny uprawiane na gruntach rolnych, wykorzystywane jako paliwo do ogrzewania gospodarstw lub w celu wytworzenia energii bądź biopaliwa w gospodarstwie:
 - zagajniki drzew leśnych o krótkim okresie rotacji (np. wierzba energetyczna);
 - zboża;
 - nasiona roślin oleistych - nasiona soi łamane nieprzeznaczone do siewu, rzepak, rzepik o wysokiej zawartości kwasu erukowego, nasiona słonecznika (łamane, wyluskane, w łusce), nasiona słonecznika nieprzeznaczone do siewu;
- jednoroczne i wieloletnie rośliny przetwarzane w gospodarstwie na biogaz.

Grunty rolne, na które rolnik ubiega się o przyznanie płatności do upraw roślin energetycznych, muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).

7.4.2. DEPARTAMENT GENERALNY XI KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Dotacje przyznawane przez departament wspierają działania na rzecz ochrony środowiska i zachowania różnorodności przyrody i krajobrazu. Finansowane są również małe projekty. Kwota dofinansowania projektu waha się w granicach od 20 do 60 tys. euro, pomoc może być udzielana przez okres 1 roku. Aby otrzymać dofinansowanie należy złożyć wniosek za pośrednictwem Ministerstwa Środowiska lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wnioski składa się w listopadzie i grudniu. Formularz wniosku można otrzymać bezpośrednio z Departamentu Generalnego XI.

7.4.3. FUNDUSZ NA RZECZ GLOBALNEGO ŚRODOWISKA

Funduszem zarządza Bank Światowy, UNDP i UNEP. Fundusz finansuje przedsięwzięcia w dziedzinach:

- ochrona różnorodności biologicznej (ekosystemów o znaczeniu globalnym);

- przeciwdziałanie zmianom klimatu: technologie wytwarzania i wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- ochrona wód (przeciwdziałanie zanieczyszczeniom transgranicznym);
- ochronę warstwy ozonowej;
- przeciwdziałanie degradacji powierzchni ziemi, pustynnieniu ziemi i niszczeniu lasów.

7.4.4. FUNDACJA PARTNERSTWO DLA ŚRODOWISKA - FUNDUSZ PARTNERSTWA

Funduszu Partnerstwa przejął działalność dotacyjną Fundacji Partnerstwo dla Środowiska. Udzielane przez Fundusz Partnerstwa dotacje wspierają i uzupełniają programy realizowane przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska.

7.4.4.1. FUNDUSZ POŻYCZKOWY DLA GRUP PARTNERSKICH

Fundusz jest tworzony jako mechanizm wsparcia organizacji pozarządowych skupionych w Krajowej Sieci Grup Partnerskich, zrównania ich szans w stosunku do innych podmiotów w pozyskiwaniu środków na realizację projektów, głównie finansowanych na zasadzie refundacji kosztów. Celem Funduszu Pożyczkowego dla Grup Partnerskich jest wypracowanie optymalnego modelu współpracy z Grupami Partnerskimi w zakresie pomocy w prefinansowaniu realizowanych przez nie projektów na rzecz rozwoju zrównoważonego. Fundusz ma zwiększyć zdolność organizacji pozarządowych do realizacji ich działań statutowych, podejmowanych w ramach i na rzecz Grup Partnerskich. Cel ten będzie realizowany przez udzielanie przez Fundusz nieoprocentowanych krótkoterminowych pożyczek, które umożliwią realizację przewidzianych w projektach zadań do czasu uzyskania przez pożyczkobiorcę refundacji kosztów.

7.4.4.2. PROGRAM CZYSTY BIZNES

Program Czysty Biznes pomaga małym i średnim przedsiębiorstwom rozwijać się dzięki działaniom na rzecz ochrony środowiska. Firmy Czystego Biznesu stają się bardziej konkurencyjne, ponieważ:

- efektywnie zarządzają zasobami;
- obniżają koszty działalności;
- ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko;
- korzystają z doświadczeń innych firm;
- spełniają wymogi prawa ochrony środowiska;
- zdobywają nowe rynki;
- pozyskują partnerów do realizacji inicjatyw i projektów;

Firmy biorą udział w programie poprzez uczestnictwo w Klubach Czystego Biznesu, które zrzeszają przedsiębiorstwa wg siedziby lub profilu działalności. Każdy klub ma swojego opiekuna (Koordynatora), którego zadaniem jest utrzymywanie stałego kontaktu z członkami w celu pomocy w korzystaniu z oferty Programu. Członkowie klubów otrzymują pomoc w postaci doradztwa, informacji i szkoleń. Adresatami Programu są:

- małe i średnie przedsiębiorstwa - główni adresaci Programu Czysty Biznes, firmy produkcyjne lub usługowe, które chcą rozwiązywać problemy związane z ochroną środowiska i BHP;
- duże firmy - zainteresowane ograniczeniem własnych kosztów poprzez uczestnictwo w Programie dostawców i kontrahentów firmy, zapraszane są do Programu w charakterze firmy patronackiej;
- samorządy - zainteresowane udziałem w projektach Czystego Biznesu związanych z podnoszeniem konkurencyjności regionów oraz aktywnym wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości w zakresie podnoszenia ekologicznych standardów działania.

7.5. KREDYTY BANKOWE

Banki również wspierają inwestycje ekologiczne udzielając stosownych kredytów. Kredyty preferencyjne udzielane są na sfinansowanie działań w zakresie ochrony środowiska. Warunkiem uzyskania proekologicznego kredytu preferencyjnego jest:

- udokumentowany efekt ekologiczny;
- bieżąca i prognozowana zdolność inwestora do spłaty kredytu;
- prawne zabezpieczenie zwrotu kredytu;
- niezbędne decyzje inwestycyjne wymagane przy realizacji inwestycji;
- potwierdzone źródła finansowania inwestycji.

Kredyty preferencyjne wyrażają się niższym w stosunku do kredytu komercyjnego oprocentowaniem oraz karencją w jego spłacie. Kredyty komercyjne można uzyskać zarówno w bankach krajowych jak również w zagranicznych. Po komercyjny kredyt bankowy warto sięgać jako po uzupełniające, lecz nie podstawowe źródło finansowania inwestycji ekologicznych, ze względu na wyższe oprocentowanie niż w przypadku kredytów preferencyjnych. Do banków najaktywniej wspierających inwestycje w ochronie środowiska należą:

- Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.
- Bank Gospodarstwa Krajowego
- Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A.
- Bank Ochrony Środowiska S.A.
- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOR
- Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. w Poznaniu
- Kredyt Bank S.A.
- LG Petro Bank S.A.
- Powszechny Bank Kredytowy S.A.
- Bank BPH S.A.
- Europejski Bank Inwestycyjny
- Bank Współpracy Europejskiej S.A.
- HypoVereinsbank Bank Hipoteczny S.A.
- ING Bank Śląski S.A.

7.6. INSTYTUCJE LEASINGOWE

W formie leasingu najczęściej finansowane są środki transportu, maszyny i urządzenia, linie technologiczne, sprzęt komputerowy. Z leasingu często korzystają zakłady komunalne.

7.7. FUNDUSZE INWESTYCYJNE

Fundusze inwestycyjne biorą udział w inwestycjach w podmiotach prywatnych o potencjalnie dużej stopie wzrostu.

Popularnym funduszem jest Central and Eastern European Infrastructure Resources Partners. Źródła środków finansowych funduszu pochodzą między innymi z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Fundusz inwestuje w projekty przemysłowe związane z:

- recyklingiem i minimalizacją ilości powstających odpadów;
- zwiększeniem efektywności produkcji i oszczędnością energii;
- produkcją sprzętu i urządzeń do budowy kanalizacji, systemów zaopatrzenia w wodę, redukcji i kontroli zanieczyszczeń;
- poszukiwaniem alternatywnych źródeł energii.

Poza tym fundusz oferuje pomoc w nawiązaniu kontaktów z partnerami zagranicznymi oraz poszukiwaniu dodatkowych źródeł finansowania.

7.8. ADRESY JEDNOSTEK FINANSUJĄCYCH

Tabela 22 zawiera wykaz jednostek finansujących działania w zakresie ochrony środowiska wraz z adresami.

Tabela 22. Jednostki finansujące działania w zakresie ochrony środowiska wraz z adresami

JEDNOSTKA FINANSUJĄCA	ADRES KONTAKTOWY
KRAJOWE FUNDUSZE EKOLOGICZNE	
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	ul. Konstruktorska 3a / 02-673 Warszawa tel. (22) 849-00-79; fax (22) 849-72-72 e-mail: fundusz@nfosigw.gov.pl / www.nfosigw.gov.pl
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	ul. Straganiarska 24-27 / 80-837 Gdańsk tel. (58) 305-56-31; tel./fax (58) 301-91-92 e-mail: fundusz@wfosigw-gda.pl / www.wfosigw-gda.pl
Fundusz Leśny	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku ul. Ks. Rogaczewskiego 9/19 / 80-804 Gdańsk tel. centrala (58) 321-22-00; fax (58) 302-11-25
Fundusz Termomodernizacyjny	Bank Gospodarstwa Krajowego Departament Wspierania Rozwoju Regionalnego Al. Jerozolimskie 7 / 00-955 Warszawa tel. (22) 522-96-39, 596-59-23; fax (22) 522-91-94 e-mail: dwrr@bgk.com.pl / www.bgk.com.pl/fundusze/ft
FUNDUSZE UNI EUROPEJSKIEJ	
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	W zależności od realizowanego działania - patrz tabela 27 www.pois.gov.pl
Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego	Urząd Marszałkowski Woj. Pomorskiego Departament Programów Regionalnych ul. Augustyńskiego 2 / 80-819 Gdańsk tel. (58) 326-81-33; fax: (58) 326-81-34
Fundusz LIFE+	Ministerstwo Środowiska Departament Infrastruktury i Środowiska ul. Wawelska 52/54 / 00-922 Warszawa tel. (22) 579-24-17, fax (22) 579-26-29 e-mail: life@mos.gov.pl
INSTYTUCJE I PROGRAMY POMOCOWE	
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Pomorski Oddział Regionalny ul. Kołłątaja 1 / 81-332 Gdynia tel. (58) 668-60-00, 668-60-01
Departament Generalny XI Komisji Europejskiej	UNIT D.4 (Global Environment) TRMF 01/77; rue de la Loi 200; B-1049 Brussels fax 296-95-57; e-mail: christoph.bail@dg11.cec.be
Fundusz na Rzecz Globalnego Środowiska	al. Niepodległości 186 / 00-608 Warszawa tel. (22) 825-45-97; fax (22) 825-45-97 www.undp.org.pl
Fundacja Partnerstwo dla Środowiska - Fundusz Partnerstwa	al. W. Reymonta 12a / 01-849 Warszawa tel. (22) 663-78-00; fax (22) 663-09-86

JEDNOSTKA FINANSUJĄCA	ADRES KONTAKTOWY
BANKI	
Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	ul. Kasprzaka 10/16 / 01-211 Warszawa tel. (22) 860-40-00, 801-123-456; fax (22) 860-50-00 www.bgz.pl
Bank Gospodarstwa Krajowego	Al. Jerozolimskie 7 / 00-955 Warszawa tel. (22) 522-91-93; fax (22) 522-91-94 email: bgk@bgk.com.pl / www.bgk.com.pl
Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A.	ul. Dubois 5a/ 00-184 Warszawa tel. (22) 860-11-00; fax (22) 860-11-02 e-mail: contact@bise.pl / www.bise.pl
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Al. Jana Pawła II 12 / 00-950 Warszawa tel. (22) 850-87-35; fax (22) 850-88-91 e-mail: bos@bosbank.pl / www.bosbank.pl
Bank Światowy	ul. Emilii Plater 53 / 00-113 Warszawa tel. (22) 520-80-00; fax (22) 520-80-01 e-mail: Poland_Feedback@worldbank.org.pl www.worldbank.org.pl
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOR	ul. Emilii Plater 53 / 00-113 Warszawa tel. (22) 520-57-00; fax (22) 520-58-00 www.ebrd.com
Kredyt Bank S.A.	ul. Kasprzaka 2/8 / 01-211 Warszawa tel. (22) 634-54-00, 800-120-360; fax (22) 634-53-35 e-mail: dbp@kredytbank.pl / www.kredytbank.pl
LG Petro Bank S.A.	ul. Rzgowska 34/36 / 93-172 Łódź tel. (42) 681-93-20, 800-169-800; fax (22) 681-93-72 e-mail: office@lgpetrobank.com.pl / www.lgpetrobank.com.pl
Powszechny Bank Kredytowy S.A.	ul. Towarowa 15a / 00-958 Warszawa tel. (22) 531-80-00; fax (22) 531-86-40 www.pbk.pl
Bank BPH S.A.	Al. Pokoju 1 / 31-548 Kraków tel. (12) 618-68-88; fax (12) 618-68-63 e-mail: bank@bph.pl / www.bph.pl
Europejski Bank Inwestycyjny	100 Boulevard Konrad Adenauer L-2950 Luxembourg e-mail: infopol@eib.org / www.eib.eu.int
Bank Współpracy Europejskiej S.A.	ul. Sudecka 95/97 / 53-128 Wrocław tel. (71) 334-91-10; fax (71) 334-91-09 e-mail: bwe@bwe.pl / www.bwe.pl
HypoVereinsbank Bank Hipoteczny S.A.	ul. Chmielna 132/134 / 00-805 Warszawa tel. (22) 656-21-69; fax (22) 656-21-88 www.hypovereinsbank.com.pl
ING Bank Śląski S.A.	ul. Sokolska 34 / 40-086 Katowice tel. (32) 357-70-00; fax (32) 634-53-35 e-mail: mampytanie@ingbank.pl / www.ing.pl
FUNDUSZE INWESTYCYJNE	
Central and Eastern European Infrastructure Resources Partners	Al. Jerozolimskie 81 / 02-001 Warszawa tel. (22) 695-09-30; fax (22) 695-09-45

źródło: opracowanie własne

8. STRESZCZENIE

Program Ochrony Środowiska dla miasta Lęborka jest dokumentem uchwalanym przez Radę Miasta Lębork dla realizacji polityki ekologicznej państwa. Program został sporządzony zgodnie z wymogami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Program zawiera analizę stanu środowiska na terenie miasta. W oparciu o diagnozę stanu środowiska oraz zagrożenia środowiska występujące na terenie miasta Lębork, zdefiniowano najważniejsze priorytety ochrony środowiska, które stanowiły punkt wyjściowy dla wyznaczenia celów strategicznych Programu. Wyodrębnione zostały cztery główne priorytety:

- Priorytet pierwszy – Ochrona wód, gleb i powietrza, w celu minimalizacji zagrożeń dla życia i zdrowia człowieka.
- Priorytet drugi – Optymalizacja w wykorzystaniu zasobów naturalnych i energii.
- Priorytet trzeci – Ochrona dziedzictwa przyrodniczego miasta wraz z racjonalnym użytkowaniem zasobów środowiska.
- Priorytet czwarty – Aktywizacja społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska i rozwój edukacji ekologicznej.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie miasta Lęborka.

Niniejszy dokument jest dokumentem planistycznym i nie stanowi przepisów prawa miejscowego. Nakreśla jedynie kierunek, w jakim powinien podążać samorząd mając na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

9. LITERATURA

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 391);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. Nr 145);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. Nr 647);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.).

Monografie i artykuły naukowe, raporty oraz ekspertyzy:

- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2011 r., Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2012;
- Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2005-2007, Inspekcja ochrony środowiska, Warszawa 2008;
- Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 roku, Gdańsk 2012;
- Roczna ocena jakości powietrza dla województwa pomorskiego za 2011 rok, Gdańsk 2012.

Strategie i programy:

- Krajowy Program Oczyszczania ścieków komunalnych;
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości, Warszawa 2003;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego województwa pomorskiego;
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- Program Małej Retencji dla województwa pomorskiego do roku 2015;
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Lębork na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019;
- Program Ochrony Środowiska dla województwa pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020;
- Regionalny Program Operacyjny dla województwa pomorskiego na lata 2007-2013;
- Strategia Rozwoju kraju 2007-2015;
- Strategia Rozwoju Powiatu Lęborskiego na lata 2007-2013;
- Strategia Rozwoju województwa pomorskiego 2020.

Zestawienie statystyczne:

- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl

Strony internetowe:

- BIP Urzędu Miasta Lębork, bip.um.lebork.pl
- http://zdw-gdansk.pl/pl/184/opis_sieci_drog/
- portal Natura 2000, natura2000.gdos.gov.pl
- Serwis informacyjny Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, www.gddkia.gov.pl
- Serwis internetowy Urzędu Miasta Lębork, www.lebork.pl
- Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych, www.geoportal.pgi.gov.pl/midas-web